ଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା

॥ ଓଁ ॥

ଓଁ ଅସ୍ୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତାସ୍ତୋତ୍ରମାଳାମନ୍ତ୍ରସ୍ୟ ଭଗବାନ୍ ସଦାଶିବଃ ଋଷିଃ । ବିରାଟ ଛନ୍ଦଃ । ଶ୍ରୀଗୁରୁପରମାତ୍ମା ଦେବତା । ହଂ ବୀଜମ୍ । ସଃ ଶକ୍ତିଃ । ସୋଽହଂ କୀଳକମ୍ । ଶ୍ରୀଗୁରୁକୃପାପ୍ରସାଦସିଦ୍ଧ୍ୟର୍ଥେ ଜପେ ବିନିଯୋଗଃ ।

॥ ଅଥ କରନ୍ୟାସଃ ॥

ଓଁ ହଂ ସାଂ ସୂର୍ଯ୍ୟାତ୍ମନେ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠାଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଓଁ ହଂ ସୀଂ ସୋମାତ୍ମନେ ତର୍ଜନୀଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଓଁ ହଂ ସୂଂ ନିରଞ୍ଜନାତ୍ମନେ ମଧ୍ୟମାଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଓଁ ହଂ ସୈଂ ନିରାଭାସାତ୍ମନେ ଅନାମିକାଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଓଁ ହଂ ସୌଂ ଅତନୁସୂକ୍ଷ୍ମାତ୍ମନେ କନିଷ୍ଠିକାଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଓଁ ହଂ ସଃ ଅବ୍ୟକ୍ତାତ୍ମନେ କରତଳକରପୃଷ୍ଠାଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।

॥ ଇତି କରନ୍ନ୍ୟାସଃ ॥

॥ ଅଥ ହୃଦୟାଦିନ୍ୟାସଃ ॥

ଓଁ ହଂ ସାଂ ସୂର୍ଯ୍ୟାତ୍ମନେ ହୃଦୟାୟ ନମଃ ।
ଓଁ ହଂ ସୀଂ ସୋମାତ୍ମନେ ଶିରସେ ସ୍ୱାହା ।
ଓଁ ହଂ ସୂଂ ନିରଞ୍ଜନାତ୍ମନେ ଶିଖାୟୈ ବଷଟ୍ ।
ଓଁ ହଂ ସୈଂ ନିରାଭାସାତ୍ମନେ କବଚାୟ ହୁମ୍ ।
ଓଁ ହଂ ସୌଂ ଅତନୁସୂକ୍ଷ୍ମାତ୍ମନେ ନେତ୍ରତ୍ରୟାୟ ବୌଷଟ୍ ।
ଓଁ ହଂ ସଃ ଅବ୍ୟକ୍ତାତ୍ମନେ ଅସ୍ତ୍ରାୟ ଫଟ୍ ।

॥ ଇତି ହୃଦୟାଦିନ୍ୟାସଃ ॥

।। ଅଥ ଧ୍ୟାନମ୍ ।।

ନମାମି ସଦ୍‌ଗୁରୁଂ ଶାନ୍ତଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଂ ଶିବରୂପିଣମ୍ ।
ଶିରସା ଯୋଗପୀଠସ୍ଥଂ ମୁକ୍ତିକାମାର୍ଥସିଦ୍ଧିଦମ୍ ।।୧।।
ପ୍ରାତଃ ଶିରସି ଶୁକ୍ଳାବ୍‌ଜେ ଦ୍ୱିନେତ୍ରଂ ଦ୍ୱିଭୁଜଂ ଗୁରୁମ୍ ।
ବରାଭୟକରଂ ଶାନ୍ତଂ ସ୍ମରେତ୍ତନ୍ନାମପୂର୍ବକମ୍ ।।୨।।
ପ୍ରସନ୍ନବଦନାକ୍ଷଂ ଚ ସର୍ବଦେବସ୍ୱରୂପିଣମ୍ ।
ତତ୍‌ପାଦୋଦକଜା ଧାରା ନିପତନ୍ତି ସ୍ୱମୂର୍ଦ୍ଧନି ।।୩।।
ତୟା ସଂକ୍ଷାଳୟେଦ୍ ଦେହେ ହ୍ୟନ୍ତର୍ବାହ୍ୟଗତଂ ମଳମ୍ ।
ତତ୍‌କ୍ଷଣାଦ୍ୱିରଜୋ ଭୂତ୍ୱା ଜାୟତେ ସ୍ଫଟିକୋପମଃ ।।୪।।
ତୀର୍ଥାନି ଦକ୍ଷିଣେ ପାଦେ ବେଦାସ୍ତନ୍ମୁଖରକ୍ଷିତାଃ ।
ପୂଜୟେଦର୍ଚ୍ଚିତଂ ତଂ ତୁ ତଦଭିଧାନପୂର୍ବକମ୍ ।।୫।।

।।ଇତି ଧ୍ୟାନମ୍ ।।

।। ମାନସୋପଚାରୈଃ ଶ୍ରୀଗୁରୁଂ ପୂଜୟିତ୍ୱା ।।

ଲଂ ପୃଥ୍ୱ୍ୟାତ୍ମନେ ଗଂଧତନ୍ମାତ୍ରା ପ୍ରକୃତ୍ୟାନନ୍ଦାତ୍ମନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବାୟ ନମଃ ପୃଥ୍ୱ୍ୟାତ୍ମକଂ ଗନ୍ଧଂ ସମର୍ପୟାମି ।। ହଂ ଆକାଶାତ୍ମନେ ଶବ୍ଦତନ୍ମାତ୍ରାପ୍ରକୃତ୍ୟାନନ୍ଦାତ୍ମନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବାୟ ନମଃ ଆକାଶାତ୍ମକଂ ପୁଷ୍ପଂ ସମର୍ପୟାମି ।। ୟଂ ବାୟବାତ୍ମନେ ସ୍ପର୍ଶତନ୍ମାତ୍ରାପ୍ରକୃତ୍ୟାନନ୍ଦାତ୍ମନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବାୟ ନମଃ ବାୟବାତ୍ମକଂ ଧୂପଂ ଆଘ୍ରାପୟାମି ।। ରଂ ତେଜାତ୍ମନେ ରୂପତନ୍ମାତ୍ରାପ୍ରକୃତ୍ୟାନନ୍ଦାତ୍ମନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବାୟ ନମଃ ତେଜାତ୍ମକଂ ଦୀପଂ ଦର୍ଶୟାମି । ୱଂ ଆପାତ୍ମନେ ରସତନ୍ମାତ୍ରାପକୃତ୍ୟାନନ୍ଦାତ୍ମନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବାୟ ନମଃ ଅପାତ୍ମକଂ ନୈବେଦ୍ୟକଂ ନିବେଦୟାମି ।। ସଂ ସର୍ବାତ୍ମନେ ସର୍ବତନ୍ମାତ୍ରାପ୍ରକୃତ୍ୟାନନ୍ଦାତ୍ମନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବାୟ ନମଃ ସର୍ବାତ୍ମକାନ୍ ସର୍ବୋପଚାରାନ୍ ସମର୍ପୟାମୀ ।।

।। ଇତି ମାନସପୂଜା ।।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତା

।। ଅଥ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।।

ଅଚିନ୍ତ୍ୟାବ୍ୟକ୍ତରୂପାୟ ନିର୍ଗୁଣାୟ ଗୁଣାତ୍ମନେ ।
ସମସ୍ତ ଜଗଦାଧାରମୂର୍ତ୍ତୟେ ବ୍ରହ୍ମଣେ ନମଃ ।।୧।।

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମ ଅଚିନ୍ତନୀୟ, ଅପ୍ରକାଶିତ, ତ୍ରିଗୁଣ ଯାହାଙ୍କୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରି ନାହିଁ (କିନ୍ତୁ ସ୍ଥୂଳ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଅଜ୍ଞାନତା କାରଣରୁ) ତ୍ରିଗୁଣାତ୍ମକ ଏବଂ ଅଖିଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଅଧିଷ୍ଠାତା ସେହି ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ନମସ୍କାର । ।।୧।।

ଋଷୟଃ ଉଚୁଃ

ସୂତ ସୂତ ମହାପ୍ରାଜ୍ଞ ନିଗମାଗମପାରଗ ।
ଗୁରୁସ୍ୱରୂପମସ୍ମାକଂ ବ୍ରୂହି ସର୍ବମଳାପହମ୍ ।।୨।।

ଋଷିମାନେ କହିଲେ : ହେ ମହାଜ୍ଞାନୀ, ହେ ବେଦ-ବେଦାନ୍ତ ମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାତା ! ହେ ପ୍ରିୟ ସୂତ ମହାଶୟ ! ସମସ୍ତ ପାପକୁ ନାଶ କରୁଥିବା ଗୁରୁଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାନ୍ତୁ । ।।୨।।

ଯସ୍ୟ ଶ୍ରବଣମାତ୍ରେଣ ଦେହୀ ଦୁଃଖାଦ୍ୱିମୁଚ୍ୟତେ ।
ଯେନ ମାର୍ଗେଣ ମୁନୟଃ ସର୍ବଜ୍ଞତ୍ୱଂ ପ୍ରପେଦିରେ ।।୩।।
ଯତ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ନ ପୁନର୍ଯାତି ନରଃ ସଂସାରବନ୍ଧନମ୍ ।
ତଥାବିଧଂ ପରଂ ତତ୍ତ୍ୱଂ ବକ୍ତବ୍ୟମଧୁନା ତ୍ୱୟା ।।୪।।

ଯାହା ଶୁଣିବା କ୍ଷଣି ମନୁଷ୍ୟ ଦୁଃଖରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ମୁନିମାନେ ସର୍ବଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି, ଯାହା ପାଇ ମନୁଷ୍ୟ ପୁନର୍ବାର ସଂସାର ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ ସେହି ପରମ ତତ୍ତ୍ୱବାଣୀ ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ । ।। ୩,୪ ।।

ଗୁହ୍ୟାଦ୍‌ଗୁହ୍ୟତମଂ ସାରଂ ଗୁରୁଗୀତା ବିଶେଷତଃ ।
ତ୍ୱତ୍ପ୍ରସାଦାଚ୍ଚ ଶ୍ରୋତବ୍ୟା ତତ୍ସର୍ବଂ ବ୍ରୂହି ସୂତ ନଃ ।।୫।।

ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱ ପରମ ରହସ୍ୟମୟ ଏବଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାରତତ୍ତ୍ୱ । ବିଶେଷ କରି ଯାହା ଗୁରୁଗୀତା ଅଟେ ତାହା ଆପଣଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମ୍ଭେ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ । ହେ ପ୍ରିୟ ସୂତ ମହାଶୟ ! ସେ ସମସ୍ତ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଶୁଣାନ୍ତୁ । ॥ ୫ ॥

ଇତି ସଂପ୍ରାର୍ଥିତଃ ସୂତୋ ମୁନିସଂଘୈର୍ମୁହୁର୍ମୁହୁଃ ।
କୁତୂହଳେନ ମହତା ପ୍ରୋବାଚ ମଧୁରଂ ବଚଃ ॥୬॥

ଏହିପରି ବାରମ୍ବାର ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯିବାରୁ ସୂତ ମହାଶୟ ବହୁତ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ମୁନିମାନଙ୍କୁ ମଧୁର କଣ୍ଠରେ ସମ୍ବୋଧିତ କରି କହିଲେ । ॥ ୬ ॥

ସୂତ ଉବାଚ

ଶୃଣୁଧ୍ୱଂ ମୁନୟଃ ସର୍ବେ ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ପରୟା ମୁଦା ।
ବଦାମି ଭବରୋଗଘ୍ନୀଂ ଗୀତାଂ ମାତୃସ୍ୱରୂପିଣୀମ୍ ॥୭॥

ସୂତ ମହାଶୟ କହିଲେ : ହେ ମୁନିଗଣ ! ସଂସାରରୂପୀ ବ୍ୟାଧିକୁ ନାଶ କରୁଥିବା ମାତୃସ୍ୱରୂପିଣୀ (ମାତା ଯେପରି ସନ୍ତାନ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନରତ) ଗୁରୁଗୀତା ଆପଣମାନଙ୍କୁ କହୁଛି ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ପ୍ରସନ୍ନତା ପୂର୍ବକ ଶୁଣନ୍ତୁ । ॥୭॥

ପୁରା କୈଳାସଶିଖରେ ସିଦ୍ଧଗନ୍ଧର୍ବସେବିତେ ।
ତତ୍ର କଳ୍ପଲତାପୁଷ୍ପମନ୍ଦିରେଽତ୍ୟନ୍ତସୁନ୍ଦରେ ॥୮॥
ବ୍ୟାଘ୍ରାଜିନେ ସମାସିନଂ ଶୁକାଦିମୁନିବନ୍ଦିତମ୍ ।
ବୋଧୟନ୍ତଂ ପରଂ ତତ୍ତ୍ୱଂ ମଧ୍ୟେମୁନିଗଣଂ କ୍ୱଚିତ୍ ॥୯॥
ପ୍ରଣମ୍ରବଦନା ଶଶ୍ୱନ୍ନମସ୍କୁର୍ବନ୍ତମାଦରାତ୍ ।
ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ବିସ୍ମୟମାପନ୍ନା ପାର୍ବତୀ ପରିପୃଚ୍ଛତି ॥୧୦॥

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ସିଦ୍ଧ ଏବଂ ଗନ୍ଧର୍ବମାନଙ୍କ ନିବାସସ୍ଥଳ ରୂପକ କୈଳାସ ପର୍ବତର ଶିଖର ଦେଶରେ, କଳ୍ପବୃକ୍ଷର ଫୁଲରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିରରେ, ଶୁକାଦି ମୁନିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦିତ ପରମ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ଦେଉଥିବା ଭଗବାନ ଶଙ୍କର ବାରମ୍ବାର ନମସ୍କାର କରୁଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଅତିଶୟ ନମ୍ରଶୀଳ ପାର୍ବତୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ ହୋଇ ପଚାରିଲେ । ॥୮, ୯, ୧୦॥

ପାର୍ବତ୍ୟୁବାଚ

ଓଁ ନମୋ ଦେବ ଦେବେଶ ପରାତ୍ପର ଜଗଦ୍‌ଗୁରୋ ।
ତ୍ୱାଂ ନମସ୍କୁର୍ବତେ ଭକ୍ତ୍ୟା ସୁରାସୁରନରାଃ ସଦା ।।୧୧।।

ପାର୍ବତୀ କହିଲେ; ହେ ଓଁକାରର ଅର୍ଥ ସ୍ୱରୂପ, ଦେବତାମାନଙ୍କର ଦେବତା, ଶ୍ରେଷ୍ଠମାନଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ହେ ଜଗତ୍‌ଗୁରୁ ! ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ । ଦେବ, ଦାନବ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଆପଣଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ଭକ୍ତିପୂର୍ବକ ପ୍ରଣାମ କରିଥାଆନ୍ତି । ।।୧୧।।

ବିଧିବିଷ୍ଣୁମହେନ୍ଦ୍ରାଦ୍ୟୈର୍ବନ୍ଦ୍ୟଃ ଖଲୁ ସଦା ଭବାନ୍ ।
ନମସ୍କରୋଷି କସ୍ମୈ ତ୍ୱଂ ନମସ୍କାରାଶ୍ରୟଃ କିଳ ।।୧୨।।

ଆପଣ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଦେବତାମାନଙ୍କର ନମସ୍ୟ । ଏପରି ନମସ୍ୟର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଆପଣ କାହାକୁ ନମସ୍କାର କରୁଛନ୍ତି ? ।।୧୨।।

ଭଗବନ୍ ସର୍ବଧର୍ମଜ୍ଞୋଃ ବ୍ରତାନାଂ ବ୍ରତନାୟକମ୍ ।
ବ୍ରୂହି ମେ କୃପୟା ଶମ୍ଭୋ ଗୁରୁମାହାତ୍ମ୍ୟମୁତ୍ତମମ୍ ।।୧୩ ।।

ହେ ଭଗବାନ ! ହେ ସର୍ବଧର୍ମଜ୍ଞ ! ହେ ଶମ୍ଭୁ ! ଯେଉଁ ବ୍ରତ ସମସ୍ତ ବ୍ରତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ସେହି ଉତ୍ତମ ଗୁରୁ-ମାହାତ୍ମ୍ୟ ମୋତେ କୃପାକରି କୁହନ୍ତୁ । ।।୧୩।।

ଇତି ସଂପ୍ରାର୍ଥିତଃ ଶଶ୍ୱନ୍ମହାଦେବୋ ମହେଶ୍ୱରଃ ।
ଆନନ୍ଦଭରିତଃ ସ୍ୱାନ୍ତେ ପାର୍ବତୀମିଦମବ୍ରବୀତ୍ ।।୧୪।।

ପାର୍ବତୀ ଦେବୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହିପରି ବାରମ୍ବାର ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯିବାରୁ ମହାଦେବ ମହେଶ୍ୱର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ଏହିପରି କହିଲେ । ।।୧୪।।

ଶ୍ରୀ ମହାଦେବ ଉବାଚ

ନ ବକ୍ତବ୍ୟମିଦଂ ଦେବି ରହସ୍ୟାତିରହସ୍ୟକମ୍ ।
ନ କସ୍ୟାପି ପୁରା ପ୍ରୋକ୍ତଂ ତ୍ୱଦ୍‌ଭକ୍ତ୍ୟର୍ଥଂ ବଦାମି ତତ୍ ।।୧୫।।

ଶ୍ରୀ ମହାଦେବ କହିଲେ : ହେ ଦେବୀ ! ଏହି ତତ୍ତ୍ୱ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରହସ୍ୟମୟ, ତେଣୁ କହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ କେହି ମଧ୍ୟ କହି ନାହିଁ । ତଥାପି ତୁମର ଭକ୍ତି ଭାବକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଏହି ରହସ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । ।।୧୫।।

ମମ ରୂପାସି ଦେବି ତ୍ୱମତସ୍ତତ୍‌କଥୟାମି ତେ ।
ଲୋକୋପକାରକଃ ପ୍ରଶ୍ନୋ ନ କେନାପି କୃତଃ ପୁରା ॥୧୬॥

ହେ ଦେବୀ ! ତୁମେ ମୋର ସ୍ୱରୂପ ଅଟ ଏଥିପାଇଁ ଏହି ରହସ୍ୟ ତୁମକୁ କହୁଛି । ତୁମର ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଲୋକ-କଲ୍ୟାଣକାରକ । ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ପୂର୍ବରୁ କେହି ପଚାରି ନ ଥିଲେ । ॥୧୬॥

ଯସ୍ୟ ଦେବେ ପରା ଭକ୍ତିର୍ଯଥା ଦେବେ ତଥା ଗୁରୌ ।
ତସ୍ୟୈତେ କଥିତା ହ୍ୟର୍ଥାଃ ପ୍ରକାଶନ୍ତେ ମହାତ୍ମନଃ ॥୧୭॥

ଯାହାଙ୍କର ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟଧିକ ଭକ୍ତି ଥାଏ, ଯେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପରି ଗୁରୁଙ୍କଠାରେ ଭକ୍ତିଭାବ ରଖନ୍ତି, ସେପରି ମହାତ୍ମାମାନେ ହିଁ ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଉଥିବା ତତ୍ତ୍ୱକୁ ବୁଝି ପାରିବେ । ॥୧୭॥

ଯୋ ଗୁରୁଃ ସ ଶିବଃ ପ୍ରୋକ୍ତୋ ଯଃ ଶିବଃ ସ ଗୁରୁଃସ୍ମୃତଃ ।
ବିକଳ୍ପଂ ଯସ୍ତୁ କୁର୍ବୀତ ସ ନରୋ ଗୁରୁତଳ୍ପଗଃ ॥୧୮॥

ଯିଏ ଗୁରୁ ସେ ହିଁ ଶିବ, ଯେ ଶିବ ସେ ହିଁ ଗୁରୁ । ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଅନ୍ତର ଦେଖେ ସେ ଗୁରୁପତ୍ନୀଗାମୀ ପାପୀ ସହିତ ସମାନ । ॥୧୮॥

ବେଦଶାସ୍ତ୍ରପୁରାଣାନି ଚେତିହାସାଦିକାନି ଚ ।
ମନ୍ତ୍ରଯନ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟାଦୀନି ମୋହନୋଚ୍ଚାଟନାଦିକମ୍ ॥୧୯॥
ଶୈବଶାକ୍ତାଗମାଦୀନି ହ୍ୟନ୍ୟେ ଚ ବହବୋ ମତାଃ ।
ଅପଭ୍ରଂଶାଃ ସମସ୍ତାନାଂ ଜୀବାନାଂ ଭ୍ରାନ୍ତଚେତସାମ୍ ॥୨୦॥
ଜପସ୍ତପୋବ୍ରତଂ ତୀର୍ଥଂ ଯଜ୍ଞୋ ଦାନଂ ତଥୈବ ଚ ।
ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱମବିଜ୍ଞାୟ ସର୍ବଂ ବ୍ୟର୍ଥଂ ଭବେତ୍‌ପ୍ରିୟେ ॥୨୧॥

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ବେଦ, ଶାସ୍ତ୍ର, ପୁରାଣ, ଇତିହାସ ଆଦି; ମନ୍ତ୍ର, ଯନ୍ତ୍ର, ମୋହନ, ଉଚ୍ଚାଟନ ଆଦି ବିଦ୍ୟା, ଶୈବ, ଶାକ୍ତ, ଆଗମ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ମତମତାନ୍ତର, ଏ ସମସ୍ତ କଥା ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ଜ୍ଞାନ ବିନା, ଭ୍ରମିତ ଚିତ୍ତ ଜୀବମାନଙ୍କୁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରିଥାଏ । ଜପ, ତପ, ବ୍ରତ, ତୀର୍ଥ, ଯଜ୍ଞ, ଦାନ— ଏସବୁ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ

ଜ୍ଞାନ ବିନା ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଏ । ॥୧୯,୨୦,୨୧॥

ଗୁରୁବୁଦ୍ଧ୍ୟାତ୍ମନୋ ନାନ୍ୟତ୍ ସତ୍ୟଂ ସତ୍ୟଂ ବରାନନେ ।
ତଲ୍ଲାଭାର୍ଥଂ ପ୍ରଯତ୍ନସ୍ତୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଶ୍ଚ ମନୀଷିଭିଃ ॥୨୨॥

ହେ ସୁମୁଖୀ ! ଆତ୍ମାରେ ଗୁରୁବୁଦ୍ଧି ବ୍ୟତିରକେ ଅନ୍ୟ କିଛି ସତ୍ୟ ନାହିଁ, ସତ୍ୟ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଏହି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ଉଚିତ । ॥୨୨॥

ଗୂଢାବିଦ୍ୟା ଜଗନ୍ମାୟା ଦେହଶ୍ଚାଜ୍ଞାନସମ୍ଭବଃ ।
ବିଜ୍ଞାନଂ ଯତ୍ପ୍ରସାଦେନ ଗୁରୁଶବ୍ଦେନ କଥ୍ୟତେ ॥୨୩॥

ଜଗତ ଗୂଢ଼ ଅବିଦ୍ୟାତ୍ମକ ମାୟା ଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛାଦିତ ଏବଂ ଶରୀର ଅଜ୍ଞାନତାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ । ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଜ୍ଞାନ ଯାହାଙ୍କ କୃପାପ୍ରସାଦରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ସେହି ଜ୍ଞାନକୁ ଗୁରୁ କହନ୍ତି । ॥୨୩ ॥

ଦେହୀ ବ୍ରହ୍ମ ଭବେଦ୍ୟସ୍ମାତ୍ ତ୍ୱତ୍କୃପାର୍ଥଂବଦାମି ତତ୍ ।
ସର୍ବପାପବିଶୁଦ୍ଧାତ୍ମା ଶ୍ରୀଗୁରୋଃ ପାଦସେବନାତ୍ ॥୨୪॥

ଯେଉଁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପାଦସେବା କରିବା ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ସର୍ବପାପରୁ ମୁକ୍ତ ବିଶୁଦ୍ଧାତ୍ମା ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମରୂପ ହୋଇଯାଏ ସେହି ଗୁରୁଦେବ ତୁମ ଉପରେ କୃପା କରିବା ନିମନ୍ତେ କହୁଛି । ॥୨୪॥

ଶୋଷଣଂ ପାପପଙ୍କସ୍ୟ ଦୀପନଂ ଜ୍ଞାନତେଜସଃ ।
ଗୁରୋଃ ପାଦୋଦକଂ ସମ୍ୟକ୍ ସଂସାରାର୍ଣ୍ଣବତାରକମ୍ ॥୨୫॥

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣାମୃତ ପାପରୂପକ ପଙ୍କକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଶୋଷଣ କରିଥାଏ, ଜ୍ଞାନତେଜକୁ ଦୀପ୍ତ କରିଥାଏ ଏବଂ ସଂସାର ସାଗରରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥାଏ । ॥୨୫॥

ଅଜ୍ଞାନମୂଳହରଣଂ ଜନ୍ମକର୍ମନିବାରକମ୍ ।
ଜ୍ଞାନବୈରାଗ୍ୟସିଦ୍ଧ୍ୟର୍ଥଂ ଗୁରୁପାଦୋଦକଂ ପିବେତ୍ ॥୨୬॥

ଅଜ୍ଞାନର ମୂଳୋତ୍ପାଟନକାରୀ, ବହୁ ଜନ୍ମର କର୍ମର ନିବାରଣକାରୀ,

ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ବୈରାଗ୍ୟର ସିଦ୍ଧକାରୀ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣାମୃତକୁ ପାନକରିବା ଉଚିତ । ॥୨୬॥

ସ୍ୱଦେଶିକସ୍ୟୈବ ଚ ନାମକୀର୍ତ୍ତନମ୍

ଭବେଦନନ୍ତସ୍ୟ ଶିବସ୍ୟ କୀର୍ତ୍ତନମ୍ ।

ସ୍ୱଦେଶିକସ୍ୟୈବ ଚ ନାମଚିନ୍ତନମ୍

ଭବେଦନନ୍ତସ୍ୟ ଶିବସ୍ୟ ଚିନ୍ତନମ୍ ॥୨୭॥

ନିଜ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ, ଅନନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କର ହିଁ କୀର୍ତ୍ତନ । ନିଜ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନାମ ଚିନ୍ତନ, ଅନନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କର ହିଁ ଚିନ୍ତନ । ॥୨୭॥

କାଶୀକ୍ଷେତ୍ରଂ ନିବାସଶ୍ଚ ଜାହ୍ନବୀ ଚରଣୋଦକମ୍ ।

ଗୁରୁର୍ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରଃ ସାକ୍ଷାତ୍ ତାରକଂ ବ୍ରହ୍ମନିଶ୍ଚୟଃ ॥୨୮॥

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିବାସସ୍ଥାନ କାଶୀକ୍ଷେତ୍ର । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣାମୃତ ଗଙ୍ଗାଜଳ । ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ଭଗବାନ ବିଶ୍ୱନାଥ ଏବଂ ସାକ୍ଷାତ୍ ତାରକ ବ୍ରହ୍ମ । ॥୨୮॥

ଗୁରୁସେବା ଗୟା ପ୍ରୋକ୍ତା ଦେହଃ ସ୍ୟାଦକ୍ଷୟୋ ବଟଃ ।

ତତ୍ପାଦଂ ବିଷ୍ଣୁପାଦଂ ସ୍ୟାତ୍ ତତ୍ର ଦତ୍ତମନସ୍ତତମ୍ ॥୨୯॥

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସେବା ହିଁ ତୀର୍ଥରାଜ ଗୟା କ୍ଷେତ୍ର । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶରୀର ଅକ୍ଷୟ ବଟବୃକ୍ଷ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ । ସେଠାରେ ଲୟ ରଖିଲେ ମନ ତଦାକାର ହୋଇଯାଏ । ॥୨୯॥

ଗୁରୁବକ୍ତ୍ରେ ସ୍ଥିତଂ ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରାପ୍ୟତେ ତତ୍ପ୍ରସାଦତଃ ।

ଗୁରୋର୍ଧ୍ୟାନଂ ସଦା କୁର୍ଯ୍ୟାତ୍ ପୁରୁଷଂ ସ୍ୱୈରିଣୀ ଯଥା ॥୩୦॥

ବ୍ରହ୍ମ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମୁଖାରବିନ୍ଦରେ (ବଚନାମୃତ) ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି । ସେହି ବ୍ରହ୍ମ ତାଙ୍କର କୃପାପ୍ରସାଦରୁ ମିଳିଥାଏ । ଏଣୁ ଯେପରି ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଜର ପ୍ରେମୀ ପୁରୁଷଙ୍କ ଚିନ୍ତନ କରିଥାଏ ସେହିପରି ସଦା ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରିବା ଉଚିତ । ॥୩୦॥

ସ୍ୱାଶ୍ରମଂ ଚ ସ୍ୱଜାତିଂ ଚ ସ୍ୱକୀର୍ତ୍ତିଂ ପୁଷ୍ଟିବର୍ଧନମ୍ ।
ଏତତ୍‌ସର୍ବଂ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଗୁରୁମେବ ସମାଶ୍ରୟେତ୍ ।।୩୧।।

ନିଜ ଆଶ୍ରମ (ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟାଶ୍ରମ ଆଦି), ଜାତି, କୀର୍ତ୍ତି (ପଦପ୍ରତିଷ୍ଠା), ପାଳନ-ପୋଷଣ ସବୁକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଗୁରୁଦେବଙ୍କଠାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆଶ୍ରୟ ନେବା ଉଚିତ । ।।୩୧।।

ଗୁରୁବକ୍ତ୍ରେ ସ୍ଥିତା ବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଭକ୍ତ୍ୟା ଚ ଲଭ୍ୟତେ ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟେ ସ୍ଫୁଟବକ୍ତାରୋ ଦେବର୍ଷିପିତୃମାନବାଃ ।।୩୨।।

ବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମୁଖରେ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ତାହା ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କରିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ତତ୍ତ୍ୱ ତିନିଲୋକରେ ଦେବ, ଋଷି, ପିତୃ ଏବଂ ମାନବମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ କୁହାଯାଇଛି । ।।୩୨।।

ଗୁକାରଶ୍ଚାନ୍ଧକାରୋ ହି ରୁକାରସ୍ତେଜ ଉଚ୍ୟତେ ।
ଅଜ୍ଞାନଗ୍ରାସକଂ ବ୍ରହ୍ମ ଗୁରୁରେବ ନ ସଂଶୟଃ ।।୩୩।।

'ଗୁ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଅନ୍ଧକାର (ଅଜ୍ଞାନ) ଏବଂ 'ରୁ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ (ଜ୍ଞାନ) । ଅଜ୍ଞାନ ଅନ୍ଧକାରକୁ ନାଶ କରୁଥିବା ବ୍ରହ୍ମରୂପକ ଆଲୋକ ହିଁ ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି, ଏଥିରେ ତିଳେମାତ୍ର ସଂଶୟ ନାହିଁ । ।।୩୩।।

ଗୁକାରଶ୍ଚାନ୍ଧକାରସ୍ତୁ ରୁକାରସ୍ତନ୍ନିରୋଧକୃତ୍ ।
ଅନ୍ଧକାରବିନାଶିତ୍ୱାତ୍ ଗୁରୁରିତ୍ୟଭିଧୀୟତେ ।।୩୪।।

'ଗୁ' କାର ଅନ୍ଧକାର ଅଟେ ଏବଂ 'ରୁ' କାର ସେହି ଅନ୍ଧକାରର ନାଶକାରୀ । ଅଜ୍ଞାନ ରୂପକ ଅନ୍ଧକାରକୁ ନଷ୍ଟ କରୁଥିବା କାରଣରୁ ତାଙ୍କୁ 'ଗୁରୁ' କୁହାଯାଏ । ।।୩୪।।

ଗୁକାରଶ୍ଚ ଗୁଣାତୀତୋ ରୂପାତୀତୋ ରୁକାରକଃ ।
ଗୁଣରୂପବିହୀନତ୍ୱାତ୍ ଗୁରୁରିତ୍ୟଭିଧୀୟତେ ।।୩୫।।

'ଗୁ' କାର ହେଉଛି ଗୁଣାତୀତ ଆଉ 'ରୁ' କାର ହେଉଛି ରୂପାତୀତ । ଗୁଣ ଏବଂ ରୂପର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ 'ଗୁରୁ' କୁହାଯାଏ । ।।୩୫।।

ଗୁକାରଃ ପ୍ରଥମୋ ବର୍ଣୋ ମାୟାଦି ଗୁଣଭାସକଃ ।
ରୁକାରୋଽସ୍ତି ପରଂବ୍ରହ୍ମ ମାୟାଭ୍ରାନ୍ତିବିମୋଚକମ୍ ।।୩୬।।

(ଗୁରୁ ଶବ୍ଦର) ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର 'ଗୁ' କାର ମାୟା ଆଦି ଗୁଣମାନଙ୍କର ଜନନୀ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅକ୍ଷର 'ରୁ' କାର ମାୟା ଭ୍ରମରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଉଥିବା ପରଂବ୍ରହ୍ମ । ।।୩୬।।

ସର୍ବଶ୍ରୁତିଶିରୋରତ୍ନବିରାଜିତପଦାମ୍ବୁଜମ୍ ।
ବେଦାନ୍ତାର୍ଥପ୍ରବକ୍ତାରଂ ତସ୍ମାତ୍‌ସଂପୂଜୟେଦ୍ ଗୁରୁମ୍ ।।୩୭।।

ଗୁରୁ ସମସ୍ତ ଶ୍ରୁତି ରୂପକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରତ୍ନରେ ସୁଶୋଭିତ ଚରଣକମଳ ଯୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ବେଦାନ୍ତ ଅର୍ଥର ପ୍ରବକ୍ତା ମଧ୍ୟ । ଏଣୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବା ଉଚିତ । ।। ୩୭ ।।

ଯସ୍ୟ ସ୍ମରଣମାତ୍ରେଣ ଜ୍ଞାନମୁତ୍ପଦ୍ୟତେ ସ୍ୱୟମ୍ ।
ସଃ ଏବ ସର୍ବସମ୍ପତ୍ତିଃ ତସ୍ମାତ୍ ସଂପୂଜୟେଦ୍ ଗୁରୁମ୍ ।।୩୮।।

ଯାହାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ମାତ୍ରେ ଜ୍ଞାନ ଆପେ ଆପେ ପ୍ରକଟ ହୋଇଥାଏ ଆଉ ସେ ହିଁ ସମସ୍ତ (ଶମ, ଦମ ଆଦି) ସମ୍ପଦାରୂପ ଅଟନ୍ତି । ଏଣୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବା ଉଚିତ । ।। ୩୮ ।।

ସଂସାରବୃକ୍ଷମାରୂଢ଼ାଃ ପତନ୍ତି ନରକାର୍ଣ୍ଣବେ ।
ଯସ୍ତାନୁଦ୍ଧରତେ ସର୍ବାନ୍ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।।୩୯।।

ସଂସାର ରୂପକ ବୃକ୍ଷରେ ଚଢ଼ିଥିବା ଲୋକମାନେ ନରକରୂପୀ ସାଗରରେ ପତିତ ହୁଅନ୍ତି । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରୁଥିବା ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ନମସ୍କାର । ।।୩୯।।

ଏକ ଏବ ପରୋ ବନ୍ଧୁର୍ବିଷମେ ସମୁପସ୍ଥିତେ ।
ଗୁରୁଃ ସକଳଧର୍ମାତ୍ମା ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।।୪୦।।

ଅତି ବିକଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ କେବଳ ସେ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ପରମ ବନ୍ଧୁ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସମସ୍ତ ଧର୍ମର ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ସେହି ସଦ୍‌ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ନମସ୍କାରର

କରୁଛି । ।।୪୦।।

ଭବାରଣ୍ୟପ୍ରବିଷ୍ଟସ୍ୟ ଦିଙ୍‌ମୋହଭ୍ରାନ୍ତଚେତସଃ ।
ଯେନ ସନ୍ଦର୍ଶିତଃ ପନ୍ଥାଃ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।।୪୧।।

ସଂସାରରୂପୀ ଅରଣ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଦିଗହରା ଏବଂ ଚିତ୍ତଭ୍ରମିତ ହୋଇଥିବା ମଣିଷକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ନମସ୍କାର । ।।୪୧।।

ତାପତ୍ରୟାଗ୍ନିତପ୍ତାନାଂ ଅଶାନ୍ତପ୍ରାଣିନାଂ ଭୁବି ।
ଗୁରୁରେବ ପରା ଗଙ୍ଗା ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।।୪୨।।

ଏହି ପୃଥିବୀରେ ତ୍ରିବିଧ ତାପ (ଆଧି-ବ୍ୟାଧି-ଉପାଧି) ରୂପକ ଅଗ୍ନିରେ ଜଳୁଥିବା ଅଶାନ୍ତ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ବିଶୁଦ୍ଧ ଗଙ୍ଗାଜଳ । ସେହି ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ନମସ୍କାର । ।।୪୨।।

ସପ୍ତସାଗରପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଂ ତୀର୍ଥସ୍ନାନଫଳଂତୁ ଯତ୍ ।
ଗୁରୁପାଦପୟୋବିନ୍ଦୋଃ ସହସ୍ରାଂଶେନ ତତ୍‌ଫଳମ୍ ।।୪୩।।

ସାତ ସମୁଦ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯେଉଁ ଫଳ ମିଳିଥାଏ ତାହା ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣାମୃତର ଗୋଟିଏ ବିନ୍ଦୁର ହଜାରେ ଭାଗରୁ ଏକଭାଗ ସହିତ ସମାନ । ।।୪୩।।

ଶିବେ ରୁଷ୍ଟେ ଗୁରୁସ୍ତ୍ରାତା ଗୁରୌ ରୁଷ୍ଟେ ନ କଶ୍ଚନ ।
ଲବ୍‌ଧ୍ୱା କୁଳଗୁରୁଂ ସମ୍ୟଗ୍‌ଗୁରୁମେବ ସମାଶ୍ରୟତ୍ୱେ ।।୪୪।।

ଯଦି ଭଗବାନ ଶିବ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଯିବେ ତେବେ ଗୁରୁଦେବ ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଦେବ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ କେହି ରକ୍ଷା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ସର୍ବଦା ତାଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରିତ ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ । ।।୪୪।।

ଗୁକାରଂ ଚ ଗୁଣାତୀତଂ ରୁକାରଂ ରୂପବର୍ଜିତମ୍ ।
ଗୁଣାତୀତମରୂପଂ ଚ ଯୋ ଦଦ୍ୟାତ୍ ସ ଗୁରୁଃ ସ୍ମୃତଃ ।।୪୫।।

'ଗୁରୁ' ଶବ୍ଦର 'ଗୁ' ଅକ୍ଷର ଗୁଣାତୀତ ଅବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ ଏବଂ 'ରୁ'

ଅକ୍ଷର ରୂପରହିତ ଅବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ । ଏହି ଦୁଇ ଅବସ୍ଥା (ଗୁଣାତୀତ ଏବଂ ରୂପାତୀତ)କୁ ଯିଏ ପ୍ରଦାନ କରିଥା'ନ୍ତି ସେ ଗୁରୁ ପଦବାଚ୍ୟ । ।।୪୫।।

ଅତ୍ରିନେତ୍ରଃ ଶିବଃ ସାକ୍ଷାତ୍ ଦ୍ୱିବାହୁଶ୍ଚ ହରିଃ ସ୍ମୃତଃ ।
ଯୋଽଚତୁର୍ବଦନୋ ବ୍ରହ୍ମା ଶ୍ରୀଗୁରୁଃ କଥିତଃ ପ୍ରିୟେ ।।୪୬।।

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ତ୍ରିନେତ୍ରରହିତ (ଦୁଇ ନେତ୍ରଯୁକ୍ତ) ସାକ୍ଷାତ୍ ଶିବ, ଦୁଇ ହାତଯୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୁ ଏବଂ ଏକ ମୁଖଯୁକ୍ତ ବ୍ରହ୍ମା । ।।୪୬।।

ଦେବକିନ୍ନରଗନ୍ଧର୍ବାଃ ପିତୃଯକ୍ଷାସ୍ତୁ ତୁମ୍ବୁରୁଃ ।
ମୁନୟୋଽପି ନ ଜାନନ୍ତି ଗୁରୁଶୁଶ୍ରୂଷଣେ ବିଧିମ୍ ।।୪୭।।

ଦେବ, କିନ୍ନର, ଗନ୍ଧର୍ବ, ପିତୃ, ଯକ୍ଷ, ତୁମ୍ବୁରୁ (ଏକ ପ୍ରକାର ଗନ୍ଧର୍ବ) ଏବଂ ମୁନିମାନେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁସେବା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ।।୪୭।।

ତାର୍କିକାଶ୍ଛାନ୍ଦସାଶ୍ଚୈବ ଦୈବଜ୍ଞାଃ କର୍ମଠାଃ ପ୍ରିୟେ ।
ଲୌକିକାସ୍ତେ ନ ଜାନନ୍ତି ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱଂ ନିରାକୁଳମ୍ ।।୪୮।।

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ତର୍କଶାସ୍ତ୍ରୀ, ବୈଦିକ ଜ୍ଞାନୀ, ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ରୀ, କର୍ମକାଣ୍ଡୀ ପଣ୍ଡିତ ତଥା ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ବିଶୁଦ୍ଧ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱକୁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ।।୪୮।।

ମହାହଂକାରଗର୍ବେଣ ତପୋବିଦ୍ୟାବଳେନ ଚ ।
ଭ୍ରମନ୍ତ୍ୟେତସ୍ମିନ୍ ସଂସାରେ ଘଟୀଯନ୍ତ୍ରଂ ତଥା ପୁନଃ ।।୪୯।।

ତପ ଓ ବିଦ୍ୟାବଳ ତଥା ମହା ଅହଂକାର କାରଣରୁ ଜୀବ ଏହି ସଂସାରରେ ଡେଙ୍ଗା ସଦୃଶ ବାରମ୍ବାର ଘୂରୁଥାଏ । ।।୪୯।।

ଯଜ୍ଞିନୋଽପି ନ ମୁକ୍ତାଃ ସ୍ୟୁଃ ନ ମୁକ୍ତାଃ ଯୋଗିନସ୍ତଥା ।
ତାପସା ଅପି ନୋ ମୁକ୍ତା ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱାତ୍ପରାଙ୍ମୁଖାଃ ।।୫୦।।

ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତି ବିମୁଖ ଯାଜ୍ଞିକ, ଯୋଗୀ, ତପସ୍ୱୀ ଆଦି କେହି ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ । ।।୫୦।।

ନ ଚ ମୁକ୍ତାସ୍ତୁ ଗନ୍ଧର୍ବାଃ ପିତୃଯକ୍ଷାସ୍ତୁ ଚାରଣାଃ ।
ଋଷୟଃ ସିଦ୍ଧଦେବାଦ୍ୟାଃ ଗୁରୁସେବାପରାଙ୍ମୁଖାଃ ।।୫୧।।

ଗୁରୁ ସେବାରେ ବିମୁଖ ଥିବା ଗନ୍ଧର୍ବ, ପିତୃ, ଯକ୍ଷ, ଚାରଣ, ଋଷି, ସିଦ୍ଧ ଏବଂ ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ।।୫୧।।

ଇତି ଶ୍ରୀ ସ୍କାନ୍ଦୋତ୍ତରଖଣ୍ଡେ ଉମାମହେଶ୍ୱରସମ୍ବାଦେ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତାୟାଂ ପ୍ରଥମୋଧ୍ୟାୟଃ ।।

ଏହିପରି ଭାବରେ ସ୍କାନ୍ଦୋତ୍ତର ଖଣ୍ଡରେ ଶିବ-ପାର୍ବତୀ କଥୋପକଥନର ଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତାର ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ ସମାପ୍ତ ହେଲା ।

।। ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।।

ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦଂ ପରମସୁଖଦଂ କେବଳଂ ଜ୍ଞାନମୂର୍ତ୍ତିଂ
ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱାତୀତଂ ଗଗନସଦୃଶଂ ତତ୍ତ୍ୱମସ୍ୟାଦିଲକ୍ଷ୍ୟମ୍ ।
ଏକଂ ନିତ୍ୟଂ ବିମଳମଚଳଂ ସର୍ବଧୀସାକ୍ଷିଭୂତମ୍
ଭାବାତୀତଂ ତ୍ରିଗୁଣରହିତଂ ସଦ୍‌ଗୁରୁଂ ତଂ ନମାମି ।।୫୨।।

ଯେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦସ୍ୱରୂପ, ପରମ ସୁଖଦାୟକ, ଯିଏ କେବଳ ଜ୍ଞାନସ୍ୱରୂପ, (ସୁଖ-ଦୁଃଖ, ଶୀତ-ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଆଦି) ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରହିତ, ଆକାଶ ପରି ସୂକ୍ଷ୍ମ ଏବଂ ସର୍ବବ୍ୟାପକ, ତତ୍ତ୍ୱମସି ଆଦି ମହାବାକ୍ୟମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟାର୍ଥ, ଏକ, ନିତ୍ୟ, ମଳରହିତ (ଶୁଦ୍ଧ), ଅଚଳ, ବୁଦ୍ଧିସମୂହର ସାକ୍ଷୀ, ଭାବଠୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ, ସତ୍ତ୍ୱ, ରଜ ଏବଂ ତମୋ ତିନି ଗୁଣରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହିଥା'ନ୍ତି ସେହି ଶ୍ରୀସଦ୍‌ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ମୁଁ ନମସ୍କାର କରୁଛି । ।।୫୨।।

ଗୁରୂପଦିଷ୍ଟମାର୍ଗେଣ ମନଃ ଶୁଦ୍ଧିଂ ତୁ କାରୟେତ୍ ।
ଅନିତ୍ୟଂ ଖଣ୍ଡୟେତ୍ସର୍ବଂ ଯତ୍‌କିଂଚିଦାତ୍ମଗୋଚରମ୍ ।।୫୩।।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପଦେଶାନୁସାରେ ମନକୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି କୌଣସି ଭୌତିକ ପଦାର୍ଥ ନିଜ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ ତେବେ ତା'ର ଖଣ୍ଡନ (ନିରାକରଣ) କରିବା ଉଚିତ । ।।୫୩।।

କିମତ୍ର ବହୁନୋକ୍ତେନ ଶାସ୍ତ୍ରକୋଟିଶତୈରପି ।

ଦୁର୍ଲଭା ଚିତ୍ତବିଶ୍ରାନ୍ତିଃ ବିନା ଗୁରୁକୃପାଂ ପରାମ୍ ।।୫୪।।

ଏଠାରେ ଅଧିକ କହି ଲାଭ କ'ଣ ? ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପରମକୃପା ବିନା କୋଟି କୋଟି ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଚିତ୍ତର ବିଶାନ୍ତି ଦୁର୍ଲଭ । ।।୫୪।।

କରୁଣାଖଡ଼୍‌ଗପାତେନ ଛିତ୍ତ୍ୱା ପାଶାଷ୍ଟକଂ ଶିଶୋଃ ।

ସମ୍ୟଗାନନ୍ଦଜନକଃ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସୋଽଭିଧୀୟତେ ।।୫୫।।

ଏବଂ ଶ୍ରୁତ୍ୱା ମହାଦେବି ଗୁରୁନିନ୍ଦାଂ କରୋତି ଯଃ ।

ସ ଯାତି ନରକାନ୍ ଘୋରାନ୍ ଯାବଚ୍ଚନ୍ଦ୍ରଦିବାକରୌ ।।୫୬।।

କରୁଣାରୂପୀ ଖଣ୍ଡାରେ ପ୍ରହାର ଦ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟର ସଂଶୟ, ଦୟା,ଭୟ, ସଙ୍କୋଚ, ନିନ୍ଦା, ପ୍ରତିଷ୍ଠା, କୁଳାଭିମାନ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି ଆଦି ଆଠ ପାଶକୁ ଛେଦନ କରି ଯିଏ ନିର୍ମଳ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥା'ନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । ହେ ଦେବୀ ! ଏହା ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ଯିଏ ଗୁରୁନିନ୍ଦା କରିଥାଏ ସେ (ମନୁଷ୍ୟ) ସୂର୍ଯ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘୋର ନରକରେ ପତିତ ହୁଏ । ।।୫୫, ୫୬।।

ଯାବତ୍‌କଳ୍ପାନ୍ତକୋ ଦେହସ୍ତାବଦ୍ଦେବି ଗୁରୁଂ ସ୍ମରେତ୍ ।

ଗୁରୁଲୋପୋ ନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଃ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦୋ ଯଦି ବା ଭବେତ୍ ।।୫୭।।

ହେ ଦେବୀ ! ଦେହ କଳ୍ପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନୀ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ (ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜ ସ୍ୱରୂପରେ ସ୍ଥିତି ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ମଧ୍ୟ) ଶିଷ୍ୟ ଗୁରୁଙ୍କ ଶରଣ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ।।୫୭।।

ହୁଂକାରେଣ ନ ବକ୍ତବ୍ୟଂ ପ୍ରାଜ୍ଞଶିଷ୍ୟୈଃ କଦାଚନ ।

ଗୁରୋରଗ୍ରେ ନ ବକ୍ତବ୍ୟମସତ୍ୟଂ ତୁ କଦାଚନ ।।୫୮।।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରଜ୍ଞାବାନ ଶିଷ୍ୟ କେବେ ଅହଂକାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦ (ମୁଁ ଏପରି କଲି...ସେପରି କଲି) ଏବଂ ଅସତ୍ୟ କହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ।।୫୮।।

ଗୁରୁଂ ତ୍ୱଂକୃତ୍ୟ ହୁଂକୃତ୍ୟ ଗୁରୁସାନ୍ନିଧଭାଷଣଃ ।
ଅରଣ୍ୟେ ନିର୍ଜଳେ ଦେଶେ ସମ୍ଭବେଦ୍ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସଃ ।।୫୯।।

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯିଏ ଅହଂକାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରେ ଅଥବା ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ 'ତୁ' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରେ ସେ ନିର୍ଜନ ମରୁଭୂମିରେ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ହୁଏ । ।।୫୯।।

ଅଦ୍ୱୈତଂ ଭାବୟେନ୍ନିତ୍ୟଂ ସର୍ବାବସ୍ଥାସୁ ସର୍ବଦା ।
କଦାଚିଦପି ନୋ କୁର୍ଯ୍ୟାଦଦ୍ୱୈତଂ ଗୁରୁସନ୍ନିଧୌ ।।୬୦।।

ସର୍ବଦା ଅଦ୍ୱୈତ ଭାବ ରଖିବା ଉଚିତ କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସହ କଦାପି ଅଦ୍ୱୈତ ଭାବ ରଖିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ।।୬୦।।

ଦୃଶ୍ୟବିସ୍ମୃତିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଂ କୁର୍ଯ୍ୟାଦ୍ ଗୁରୁପଦାର୍ଚ୍ଚନମ୍ ।
ତାଦୃଶସ୍ୟୈବ କୈବଲ୍ୟଂ ନ ଚ ତଦ୍‌ବ୍ୟତିରେକିଣଃ ।।୬୧।।

ଦୃଶ୍ୟପ୍ରପଞ୍ଚର ବିସ୍ମୃତି ନ ହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପବିତ୍ର ଚରଣାରବିନ୍ଦର ପୂଜା-ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିବା ଉଚିତ । ଏପରି କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହିଁ କୈବଲ୍ୟପଦ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ, ଏହାର ବିପରୀତ ଆଚରଣକାରୀକୁ କୈବଲ୍ୟ ପଦ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇ ନ ଥାଏ । ।।୬୧।।

ଅପି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞୋ ଗୁରୁତ୍ୟାଗୀ ଭବେଦ୍ୟଦା ।
ଭବତ୍ୟେବ ହି ତସ୍ୟାନ୍ତକାଲେ ବିକ୍ଷେପମୁତ୍କଟମ୍ ।।୬୨।।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ କରିଦିଏ ତେବେ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ତା'ର ମହାନ୍ ବିକ୍ଷେପ ଘଟିଥାଏ । ।।୬୨।।

ଗୁରୌ ସତି ସ୍ୱୟଂ ଦେବି ପରେଷାଂ ତୁ କଦାଚନ ।
ଉପଦେଶଂ ନ ବୈ କୁର୍ଯ୍ୟାଦ୍ ତଦା ଚେଦ୍ରାକ୍ଷସୋ ଭବେତ୍ ।।୬୩।।

ହେ ଦେବୀ ! ଗୁରୁଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କେବେ କାହାକୁ ଉପଦେଶ ଦେବ ନାହିଁ । ଏପରି ଉପଦେଶ ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ହୋଇଥାଏ । ।।୬୩।।

ନ ଗୁରୋରାଶ୍ରମେ କୁର୍ଯ୍ୟାତ୍ ଦୁଷ୍ପାନଂ ପରିସର୍ପଣମ୍ ।
ଦୀକ୍ଷା ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରଭୁତ୍ୱାଦି ଗୁରୋରାଜ୍ଞାଂ ନ କାରୟେତ୍ ॥୬୪॥

ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ନିଶା ପାନ କରିବା, ଟହଲ ମାରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଦୀକ୍ଷା ଦେବା, ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା, ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଦେଖାଇବା ଏବଂ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେବା, ଏସବୁ ନିଷିଦ୍ଧ ଅଟେ । ॥୬୪॥

ନୋପାଶ୍ରମଂ ଚ ପର୍ଯ୍ୟଙ୍କଂ ନ ଚ ପାଦପ୍ରସାରଣମ୍ ।
ନାଂଗଭୋଗାଦିକଂ କୁର୍ଯ୍ୟାନ୍ନ ଲୀଲାମପରାମପି ॥୬୫॥

ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ନିଜର କୁଡ଼ିଆ, ପଲଙ୍କ ତିଆରି କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଗୁରୁଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବାଇବା, ଶରୀରାଭ୍ୟାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲୀଳା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ॥ ୬୫ ॥

ଗୁରୂଣାଂ ସଦସଦ୍ୱାପି ଯଦୁକ୍ତଂ ତନ୍ନ ଲଂଘୟେତ୍ ।
କୁର୍ବନ୍ନାଜ୍ଞାଂ ଦିବାରାତ୍ରୌ ଦାସବନ୍ନିବସେଦ୍ ଗୁରୌ ॥୬୬॥

ଗୁରୁଙ୍କର ବାକ୍ୟ ସତ୍ୟ ହେଉ ବା ମିଥ୍ୟା, ତାହା କେବେହେଲେ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଦିବାନିଶି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଜ୍ଞାପାଳନ କରିବା ସହିତ ତାଙ୍କର ଦାସ ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ ।॥୬୬॥

ଅଦତ୍ତଂ ନ ଗୁରୋର୍ଦ୍ରବ୍ୟମୁପଭୁଂଜୀତ କର୍ହିଚିତ୍ ।
ଦତ୍ତଂ ଚ ରଙ୍କବଦ୍ ଗ୍ରାହ୍ୟଂ ପ୍ରାଣୋଽପ୍ୟେତେନ ଲଭ୍ୟତେ ॥୬୭॥

ଯେଉଁ ପଦାର୍ଥ ଗୁରୁଦେବ ପ୍ରଦାନ କରି ନାହାନ୍ତି ତା'ର କଦାପି ଉପଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଗୁରୁଦେବ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ପଦାର୍ଥକୁ ରଙ୍କ ପରି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଣ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ । ॥ ୬୭ ॥

ପାଦୁକାସନଶଯ୍ୟାଦି ଗୁରୁଣା ଯଦଭିଷ୍ଟିତମ୍ ।
ନମସ୍କୁର୍ବୀତ ତତ୍ସର୍ବଂ ପାଦାଭ୍ୟାଂ ନ ସ୍ପୃଶେଦ୍ କ୍ୱଚିତ୍ ॥୬୮॥

ଗୁରୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପାଦୁକା (କଠଉ), ଆସନ, ବିଛଣା

ଆଦି ପଦାର୍ଥକୁ ନମସ୍କାର କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେ ସବୁକୁ ଗୋଡ଼ରେ କଦାପି ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ॥୬୮॥

ଗଚ୍ଛତଃ ପୃଷ୍ଠତୋ ଗଚ୍ଛେତ୍ ଗୁରୁଚ୍ଛାୟାଂ ନ ଲଂଘୟେତ୍ ।
ନୋଲ୍‌ବଣଂ ଧାରୟେଦ୍‌ବେଶଂ ନାଳଂକାରାଂସ୍ତତୋଲ୍‌ବଣାନ୍ ॥୬୯॥

ପଦଯାତ୍ରା ସମୟରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପଛରେ ଚାଲିବା ଉଚିତ, ତାଙ୍କର ଛାୟାକୁ ମଧ୍ୟ ଉଲଂଘନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାମୀ ବେଶଭୂଷା, ଅଳଙ୍କାର ଆଦି ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ॥୬୯॥

ଗୁରୁନିନ୍ଦାକରଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ଧାବୟେଦଥ ବାସୟେତ୍ ।
ସ୍ଥାନଂ ବା ତତ୍‌ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଜିହ୍ୱାଚ୍ଛେଦାକ୍ଷମୋ ଯଦି ॥୭୦॥

ଗୁରୁଙ୍କର ନିନ୍ଦା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଜିହ୍ୱା କାଟିବାକୁ ଯଦି ଅସମର୍ଥ ତେବେ ତାକୁ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ବିଦା କରିଦିଅ । ଯଦି ସେ ସେଠାରୁ ନ ଯାଉଛି ତେବେ ସ୍ୱୟଂ ସେ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରି ଚାଲିଯିବା ଉଚିତ । ॥୭୦॥

ମୁନିଭିଃ ପନ୍ନଗୈର୍ବାପି ସୁରୈର୍ବା ଶାପିତୋ ଯଦି ।
କାଳମୃତ୍ୟୁଭୟାଦ୍ୱାପି ଗୁରୁଃ ସଂତ୍ରାତି ପାର୍ବତି ॥୭୧॥

ହେ ପାର୍ବତୀ ! ମୁନି, ପନ୍ନଗ ଏବଂ ଦେବତାମାନଙ୍କ ଅଭିଶାପ ତଥା ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ କାଳ ଭୟରୁ ଶିଷ୍ୟକୁ ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ରକ୍ଷା କରିପାରନ୍ତି । ॥୭୧॥

ବିଜାନନ୍ତି ମହାବାକ୍ୟଂ ଗୁରୋଶ୍ଚରଣସେବୟା ।
ତେ ବୈ ସଂନ୍ୟାସିନଃ ପ୍ରୋକ୍ତା ଇତରେ ବେଶଧାରିଣଃ ॥୭୨॥

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣର ସେବା କରି ଯିଏ ମହାବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ବୁଝିପାରନ୍ତି ସେ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ଅନ୍ୟମାନେ ତ କେବଳ ବେଶଧାରୀ ଅଟନ୍ତି । ॥୭୨॥

ନିତ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମ ନିରାକାରଂ ନିର୍ଗୁଣଂ ବୋଧୟେତ୍ ପରମ୍ ।
ଭାସୟନ୍ ବ୍ରହ୍ମଭାବଂ ଚ ଦୀପୋ ଦୀପାନ୍ତରଂ ଯଥା ॥୭୩॥

ଯିଏ ନିତ୍ୟ, ନିର୍ଗୁଣ, ନିରାକାର, ପରମ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଦେଇଥା'ନ୍ତି,

ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଦୀପ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦୀପକୁ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରିଥାଏ ସେହିପରି ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କଠାରେ ବ୍ରହ୍ମଭାବ ପ୍ରକଟିତ କରାଇଥା'ନ୍ତି, ସେ ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି । ।।୭୩।।

ଗୁରୁପ୍ରସାଦତଃ ସ୍ୱାତ୍ମନ୍ୟାତ୍ମାରାମନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ ।
ସମତା ମୁକ୍ତିମାର୍ଗେଣ ସ୍ୱାତ୍ମଜ୍ଞାନଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତତେ ।।୭୪।।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପାରୁ ଶିଷ୍ୟ ନିଜ ଭିତରେ ହିଁ ଆତ୍ମାନନ୍ଦ ଲାଭ କରି ସମତା ଓ ମୁକ୍ତି ମାର୍ଗରେ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥାଏ ।। ୭୪ ।।

ସ୍ଫଟିକେ ସ୍ଫାଟିକଂ ରୂପଂ ଦର୍ପଣେ ଦର୍ପଣୋ ଯଥା ।
ତଥାତ୍ମନି ଚିଦାକାରମାନନ୍ଦଂ ସୋଽହମିତ୍ୟୁତ ।।୭୫।।

ଯେପରି ସ୍ଫଟିକ ମଣି ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଫଟିକ ମଣି ତଥା ଦର୍ପଣ ମଧ୍ୟରେ ଦର୍ପଣ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ସେହିପରି ଆତ୍ମାରେ ଯେଉଁ ଚିତ୍ ଏବଂ ଆନନ୍ଦମୟ ଦେଖାଯାଏ ତାହା ମୁଁ ଅଟେ । ।। ୭୫ ।।

ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠମାତ୍ରଂ ପୁରୁଷଂ ଧ୍ୟାୟେଚ୍ଚ ଚିନ୍ମୟଂ ହୃଦି ।
ତତ୍ର ସ୍ଫୁରତି ଯୋ ଭାବଃ ଶୃଣୁ ତତ୍‌କଥୟାମି ତେ ।।୭୬।।

ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ପରିମାଣର ଚୈତନ୍ୟପୁରୁଷଙ୍କ ଧ୍ୟାନ କରିବା ଉଚିତ । ସେଠାରେ ଯେଉଁ ଭାବ ସ୍ଫୁରିତ ହୁଏ ତାହା ମୁଁ ତୁମକୁ କହୁଛି, ଶୁଣ । ।।୭୬।।

ଅଜୋଽହମମରୋଽହଂ ଚ ହ୍ୟନାଦିନିଧନୋହ୍ୟହମ୍ ।
ଅବିକାରଶ୍ଚିଦାନନ୍ଦୋ ହ୍ୟଣିୟାନ୍ ମହତୋ ମହାନ୍ ।।୭୭।।

ମୁଁ ଅଜନ୍ମା, ଅମର, ମୋର ଆଦି ନାହିଁ କି ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିର୍ବିକାର, ଚିଦାନନ୍ଦ । ମୁଁ ଅଣୁଠାରୁ ଛୋଟ ଓ ବିରାଟଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବିରାଟ । ।। ୭୭ ।।

ଅପୂର୍ବମପରଂ ନିତ୍ୟଂ ସ୍ୱୟଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ନିରାମୟମ୍ ।
ବିରଜଂ ପରମାକାଶଂ ଧ୍ରୁବମାନନ୍ଦମବ୍ୟୟମ୍ ।।୭୮।।
ଅଗୋଚରଂ ତଥାଽଗମ୍ୟଂ ନାମରୂପବିବର୍ଜିତମ୍ ।
ନିଃଶବ୍ଦଂ ତୁ ବିଜାନୀୟାତ୍ସ୍ୱଭାବାଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ପାର୍ବତି ।।୭୯।।

ହେ ପାର୍ବତୀ ! ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ସ୍ୱଭାବତଃ ଅପୂର୍ବ, ଅଦ୍ୱିତୀୟ, ନିତ୍ୟ,

ଜ୍ୟୋତିସ୍ୱରୂପ, ନୀରୋଗ, ନିର୍ମଳ, ପରମ ଆକାଶସ୍ୱରୂପ, ଅଚଳ, ଆନନ୍ଦସ୍ୱରୂପ, ଅବିନାଶୀ, ଅଗମ୍ୟ, ଅଗୋଚର, ନାମ-ରୂପରହିତ ତଥା ନିଃଶବ୍ଦ ବୋଲି ଜାଣିବା ଉଚିତ । ॥୭୮, ୭୯॥

ଯଥା ଗନ୍ଧସ୍ୱଭାବତ୍ୱଂ କର୍ପୂରକୁସୁମାଦିଷୁ ।
ଶୀତୋଷ୍ଣତ୍ୱସ୍ୱଭାବତ୍ୱଂ ତଥା ବ୍ରହ୍ମଣି ଶାଶ୍ୱତମ୍ ॥୮୦॥

ଯେପରି କର୍ପୂର, ପୁଷ୍ପ ଇତ୍ୟାଦିରେ ସୁଗନ୍ଧ, ଅଗ୍ନିରେ ଉଷ୍ଣତା ଏବଂ ଜଳରେ ଶୀତଳତା ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବେ ସୃଷ୍ଟି, ସେହିପରି ବ୍ରହ୍ମରେ ଶାଶ୍ୱତତା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱଭାବସିଦ୍ଧ ଅଟେ । ॥ ୮୦ ॥

ଯଥା ନିଜସ୍ୱଭାବେନ କୁଣ୍ଡଳକଟକାଦୟଃ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣତ୍ୱେନ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ତଥାଽହଂ ବ୍ରହ୍ମ ଶାଶ୍ୱତମ୍ ॥୮୧॥

ଯେପରି ବାଜୁବନ୍ଧ ଏବଂ କୁଣ୍ଡଳ ଆଦି ଅଳଙ୍କାର ସ୍ୱଭାବତଃ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେ ନିର୍ମିତ, ସେହିପରି ମୁଁ ସ୍ୱଭାବତଃ ଶାଶ୍ୱତ ବ୍ରହ୍ମ । ॥ ୮୧ ॥

ସ୍ୱୟଂ ତଥାବିଧୋ ଭୂତ୍ୱା ସ୍ଥାତବ୍ୟଂ ଯତ୍ରକୁତ୍ରଚିତ୍ ।
କିଟୋ ଭୃଙ୍ଗ ଇବ ଧ୍ୟାନାତ୍ ଯଥା ଭବତି ତାଦୃଶଃ ॥୮୨॥

ସ୍ୱୟଂ ଏପରି ଭାବରେ ବୁଡ଼ି ରହି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ରୁହନ୍ତୁ । ଯେପରି କୀଟ ଭ୍ରମରର ଚିନ୍ତନ କରି କରି ଭ୍ରମର ହୋଇଯାଏ ସେହିପରି ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଧ୍ୟାନ କରି ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପ ହୋଇଯାଏ । ॥୮୨॥

ଗୁରୋର୍ଧ୍ୟାନେନୈବ ନିତ୍ୟଂ ଦେହୀ ବ୍ରହ୍ମମୟୋ ଭବେତ୍ ।
ସ୍ଥିତଶ୍ଚ ଯତ୍ରକୁତ୍ରାପି ମୁକ୍ତୋଽସୌ ନାତ୍ର ସଂଶୟଃ ॥୮୩॥

ସଦା ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଧ୍ୟାନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମମୟ ହୋଇଯାଏ । ସେ ଯେଉଁଠି ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ॥୮୩॥

ଜ୍ଞାନଂ ବୈରାଗ୍ୟମୈଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଂ ଯଶଃ ଶ୍ରୀଃ ସମୁଦାହୃତମ୍ ।
ଷଡ୍‌ଗୁଣୈଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଯୁକ୍ତୋ ହି ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀଗୁରୁଃ ପ୍ରିୟେ ॥୮୪॥

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ଭଗବତ୍‌ସ୍ୱରୂପ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଜ୍ଞାନ, ବୈରାଗ୍ୟ, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ,

ଯଶ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏବଂ ମଧୁରବାଣୀ ପରି ଷଡ଼ଗୁଣରୂପୀ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସଂପନ୍ନ ଅଟନ୍ତି । ॥ ୮୪ ॥

ଗୁରୁଃ ଶିବୋ ଗୁରୁର୍ଦ୍ଦେବୋ ଗୁରୁର୍ବନ୍ଧୁଃ ଶରୀରିଣାମ୍ ।

ଗୁରୁରାତ୍ମା ଗୁରୁର୍ଜୀବୋ ଗୁରୋରନ୍ୟନ୍ନ ବିଦ୍ୟତେ ॥୮୫॥

ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ଗୁରୁ ହିଁ ଶିବ, ଗୁରୁ ହିଁ ଦେବତା, ଗୁରୁ ହିଁ ବନ୍ଧୁ, ଗୁରୁ ହିଁ ଆତ୍ମା ଆଉ ଗୁରୁ ହିଁ ଜୀବନ । ବାସ୍ତବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଜଗତରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ॥ ୮୫ ॥

ଏକାକୀ ନିସ୍ପୃହଃ ଶାନ୍ତଃ ଚିନ୍ତାସୂୟାଦିବର୍ଜିତଃ ।

ବାଲ୍ୟଭାବେନ ଯୋ ଭାତି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ସ ଉଚ୍ୟତେ ॥୮୬॥

ଏକାନ୍ତ, କାମନାରହିତ, ଶାନ୍ତ, ଚିନ୍ତାରହିତ, ଈର୍ଷାହୀନ ଏବଂ ଶିଶୁସୁଲଭ ଯିଏ ଶୋଭାୟମାନ ସେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଅଟନ୍ତି । ॥ ୮୬ ॥

ନ ସୁଖଂ ବେଦଶାସ୍ତ୍ରେଷୁ ନ ସୁଖଂ ମନ୍ତ୍ରଯନ୍ତ୍ରକେ ।

ଗୁରୋଃ ପ୍ରସାଦାଦନ୍ୟତ୍ର ସୁଖଂ ନାସ୍ତି ମହୀତଳେ ॥୮୭॥

ବେଦ, ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନରେ ସୁଖ ମିଳେ ନାହିଁ, ମନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସୁଖ ନାହିଁ । ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପାପ୍ରସାଦ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟତ୍ର କେଉଁଠାରେ ସୁଖ ମିଳେ ନାହିଁ । ॥ ୮୭ ॥

ଚାର୍ବାକବୈଷ୍ଣବମତେ ସୁଖଂ ପ୍ରାଭାକରେ ନ ହି ।

ଗୁରୋଃ ପାଦାନ୍ତିକେ ଯଦ୍ୱତ୍ସୁଖଂ ବେଦାନ୍ତସମ୍ମତମ୍ ॥୮୮॥

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଯେଉଁ ବେଦାନ୍ତ ଅନୁମୋଦିତ ସୁଖ ମିଳେ ସେପରି ସୁଖ ନା ଚାର୍ବାକ ମତରେ, ନା ବୈଷ୍ଣବ ମତରେ ନା ପ୍ରଭାକର (ସାଂଖ୍ୟ) ମତରେ ମିଳିଥାଏ । ॥ ୮୮ ॥

ନ ତତ୍ସୁଖଂ ସୁରେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନ ସୁଖଂ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତିନାମ୍ ।

ଯତ୍ସୁଖଂ ବୀତରାଗସ୍ୟ ମୁନେରେକାନ୍ତବାସିନଃ ॥୮୯॥

ଏକାନ୍ତବାସୀ ବୈରାଗୀ ମୁନିଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସୁଖ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ସେପରି ସୁଖ

ନା ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ନା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ।। ୮୯ ।।

ନିତ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମରସଂ ପିତ୍ୱା ତୃପ୍ତୋ ଯଃ ପରମାତ୍ମନି ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଚ ମନ୍ୟତେ ରଂକଂ ନୃପାଣାଂ ତତ୍ର କା କଥା ।।୯୦।।

ସର୍ବଦା ବ୍ରହ୍ମରସ ପାନକରି ପରମାତ୍ମାରେ ତୃପ୍ତ ହୋଇଥିବା ମୁନି ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦରିଦ୍ର ମଣିଥାଏ, ତେବେ ରାଜାମାନଙ୍କର କଥା କ'ଣ କହିବା ? ।। ୯୦ ।।

ଯତଃ ପରମକୈବଲ୍ୟଂ ଗୁରୁମାର୍ଗେଣ ବୈ ଭବେତ୍ ।
ଗୁରୁଭକ୍ତିରତିଃ କାର୍ଯ୍ୟା ସର୍ବଦା ମୋକ୍ଷକାଂକ୍ଷିଭିଃ ।।୯୧।।

ମୋକ୍ଷ ଇଚ୍ଛା ରଖିଥିବା (ମୁମୁକ୍ଷୁ) ବ୍ୟକ୍ତି ଖୁବ୍ ଗୁରୁଭକ୍ତି କରିବା ଉଚିତ, କାରଣ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ପରମ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ । ।। ୯୧ ।।

ଏକ ଏବାଦ୍ୱିତୀୟୋଽହଂ ଗୁରୁବାକ୍ୟେନ ନିଶ୍ଚିତଃ ।
ଏବମଭ୍ୟସ୍ୟତା ନିତ୍ୟଂ ନ ସେବ୍ୟଂ ବୈ ବନାନ୍ତରମ୍ ।।୯୨।।
ଅଭ୍ୟାସାନ୍ନିମିଷେଣୈବ ସମାଧିମଧିଗଚ୍ଛତି ।
ଆଜନ୍ମଜନିତଂ ପାପଂ ତତ୍କ୍ଷଣାଦେବ ନଶ୍ୟତି ।।୯୩।।

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ବାକ୍ୟରେ ଭରସା ରଖି ଯିଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିନେଇଛି ଯେ ମୁଁ ଏକ ଓ ଅଦ୍ୱିତୀୟ (ଅଭିନ୍ନ) ଏବଂ ଏହାର ଅଭ୍ୟାସରେ ଯିଏ ନିତ୍ୟ ରତ ତା'ପାଇଁ ପାଇଁ ବନବାସ ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ, କାରଣ ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ସମାଧିସ୍ଥ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା'ର ଜନ୍ମ-ଜନ୍ମାନ୍ତରର ସମସ୍ତ ପାପ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ।।୯୨, ୯୩।।

ଗୁରୁର୍ବିଷ୍ଣୁଃ ସତ୍ତ୍ୱମୟୋ ରାଜସଶ୍ଚତୁରାନନଃ ।
ତାମସୋ ରୁଦ୍ରରୂପେଣ ସୃଜତ୍ୟବତି ହନ୍ତି ଚ ।।୯୪।।

ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣୀ ହୋଇ ବିଷ୍ଣୁରୂପ ଧାରଣ କରି ଜଗତକୁ ପାଳନ କରିଥା'ନ୍ତି, ରଜଗୁଣୀ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମାରୂପ ଧାରଣ କରି ଜଗତର ସୃଷ୍ଟି କରିଥା'ନ୍ତି ଏବଂ ତମୋଗୁଣୀ ହୋଇ ଶଙ୍କରରୂପ ଧାରଣ କରି ଜଗତର ସଂହାର କରିଥା'ନ୍ତି । ।।୯୪।।

ତସ୍ୟାବଲୋକନଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ସର୍ବସଂଗବିବର୍ଜିତଃ ।
ଏକାକୀନିଃସ୍ପୃହଃ ଶାନ୍ତଃ ସ୍ଥାତବ୍ୟଂ ତତ୍‌ପ୍ରସାଦତଃ ॥୯୫॥

ତାଙ୍କର (ଗୁରୁଦେବଙ୍କର) ଦର୍ଶନ ଲାଭକରି, ତାଙ୍କର କୃପାପ୍ରସାଦ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଆସକ୍ତି ତ୍ୟାଗକରି ଏକାକୀ, ନିଃସ୍ପୃହ ଏବଂ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ । ॥୯୫॥

ସର୍ବଜ୍ଞପଦମିତ୍ୟାହୁର୍ଦେହୀ ସର୍ବମୟୋ ଭୁବି ।
ସଦାଽନନ୍ଦଃ ସଦା ଶାନ୍ତୋ ରମତେ ଯତ୍ରକୁତ୍ରଚିତ୍ ॥୯୬॥

ଏହି ଜଗତରେ ସର୍ବମୟ, ଆନନ୍ଦମୟ ଏବଂ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ସର୍ବତ୍ର ବିଚରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ବଜ୍ଞ ଅଟେ । ॥ ୯୬ ॥

ଯତ୍ରୈବ ତିଷ୍ଠତେ ସୋଽପି ସ ଦେଶଃ ପୁଣ୍ୟଭାଜନଃ ।
ମୁକ୍ତସ୍ୟ ଲକ୍ଷଣଂ ଦେବି ତବାଗ୍ରେ କଥିତଂ ମୟା ॥୯୭॥

ଏପରି ପୁରୁଷ ଯେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି ସେ ସ୍ଥାନ ପୁଣ୍ୟତୀର୍ଥ ଅଟେ । ହେ ଦେବୀ ! ତୁମ ସମ୍ମୁଖରେ ମୁଁ ମୁକ୍ତାତ୍ମା ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ କହିଲି । ॥ ୯୭ ॥

ଯଦ୍ୟପ୍ୟଧୀତା ନିଗମାଃ ଷଡ଼ଙ୍ଗା ଆଗମାଃ ପ୍ରିୟେ ।
ଅଧ୍ୟାତ୍ମାଦୀନି ଶାସ୍ତ୍ରାଣି ଜ୍ଞାନଂ ନାସ୍ତି ଗୁରୁଂ ବିନା ॥୯୮॥

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ମନୁଷ୍ୟ ଚାରି ବେଦ, ଛଅ ବେଦାଙ୍ଗ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟଶାସ୍ତ୍ର ଆଦି ସମସ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ବିନା ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ॥୯୮॥

ଶିବପୂଜାରତୋ ବାପି ବିଷ୍ଣୁପୂଜାରତୋଽଥବା ।
ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱବିହୀନଶ୍ଚେତ୍ତତ୍ସର୍ବଂ ବ୍ୟର୍ଥମେବ ହି ॥୯୯॥

ଶିବଙ୍କର ପୂଜାରେ ନିମଗ୍ନ ହୁଅନ୍ତୁ ଅଥବା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୂଜାରେ ନିମଗ୍ନ ହୁଅନ୍ତୁ, କିନ୍ତୁ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱର ଜ୍ଞାନ ବିନା ଏସମସ୍ତ ପୂଜା ଆରାଧନା ବ୍ୟର୍ଥ । ॥୯୯॥

ସର୍ବଂ ସ୍ୟାତ୍‌ସଫଳଂ କର୍ମ ଗୁରୁଦୀକ୍ଷାପ୍ରଭାବତଃ ।
ଗୁରୁଲାଭାତ୍ସର୍ବଲାଭୋ ଗୁରୁହୀନସ୍ତୁ ବାଲିଶଃ । ।।୧୦୦।।

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରଭାବରେ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଫଳ ହୋଇଥାଏ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ ଲାଭ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ । ଯାହାର ଗୁରୁ ନାହିଁ ସେ ମୂର୍ଖ । ।।୧୦୦।।

ତସ୍ମାତ୍‌ସର୍ବପ୍ରଯତ୍ନେନ ସର୍ବସଙ୍ଗବିବର୍ଜିତଃ ।
ବିହାୟ ଶାସ୍ତ୍ରଜାଲାନି ଗୁରୁମେବ ସମାଶ୍ରୟେତ୍ ।।୧୦୧।।

ଏଥିପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ପ୍ରଯତ୍ନରୁ ଅନାସକ୍ତ ହୋଇ, ଶାସ୍ତ୍ରର ମାୟାଜାଲକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଶରଣ ନେବା ଉଚିତ । ।।

ଜ୍ଞାନହୀନୋ ଗୁରୁତ୍ୟାଜ୍ୟୋ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ବିଡ଼ମ୍ବକଃ ।
ସ୍ୱବିଶ୍ରାନ୍ତିଂ ନ ଜାନାତି ପରଶାନ୍ତିଂ କରୋତି କିମ୍ ।।୧୦୨।।

ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ, ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ଏବଂ ପ୍ରତାରଣାକାରୀ (କପଟୀ) ଗୁରୁଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ କରିଦେବା ଉଚିତ କାରଣ ଯିଏ ସ୍ୱୟଂ ଶାନ୍ତି ଲାଭ କରିବା ଜାଣି ନାହିଁ ସେ ଅନ୍ୟକୁ ବା ଶାନ୍ତି ଦେବ କିପରି ? ।। ୧୦୨ ।।

ଶିଳାୟାଃ କିଂ ପରଂ ଜ୍ଞାନଂ ଶିଳାସଂଘପ୍ରତାରଣେ ।
ସ୍ୱୟଂ ତର୍ତୁଂ ନ ଜାନାତି ପରଂ ନିସ୍ତାରୟେତ୍କଥମ୍ ।।୧୦୩।।

ପଥରମାନଙ୍କୁ ପହଁରାଇବାର ଜ୍ଞାନ ପଥରକୁ କିପରି ଆସିବ ? ଯେ ସ୍ୱୟଂ ପହଁରିବା ଜାଣି ନାହିଁ ସେ ଅନ୍ୟକୁ କିପରି ପାର କରିବ ? ।।୧୦୩ ।।

ନ ବନ୍ଦନୀୟାସ୍ତେ କଷ୍ଟଂ ଦର୍ଶନାଦ୍ ଭ୍ରାନ୍ତିକାରକାଃ ।
ବର୍ଜୟେତ୍ତାନ୍ ଗୁରୂନ୍ ଦୂରେ ଧୀରାନେବ ସମାଶ୍ରୟେତ୍ ।।୧୦୪।।

ଯେଉଁ ଗୁରୁ ନିଜ ଅଭିନୟ (ଛଳନା) ଦ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟକୁ ଭ୍ରମରେ ପକାଇଥାଏ ସେପରି ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ ତାଙ୍କୁ ଦୂରରୁ ହିଁ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଦରକାର । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟବାନ ଗୁରୁଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ଉଚିତ । ।। ୧୦୪ ।।

ପାଖଣ୍ଡିନଃ ପାପରତା ନାସ୍ତିକା ଭେଦବୁଦ୍ଧୟଃ ।
ସ୍ତ୍ରୀଲମ୍ପଟା ଦୁରାଚାରାଃ କୃତଘ୍ନା ବକବୃତ୍ତୟଃ ॥୧୦୫॥
କର୍ମଭ୍ରଷ୍ଟାଃ କ୍ଷମାନଷ୍ଟାଃ ନିନ୍ଦ୍ୟତର୍କୈଶ୍ଚ ବାଦିନଃ ।
କାମିନଃ କ୍ରୋଧିନଶ୍ଚୈବ ହିଂସ୍ରାଶ୍ଚଣ୍ଡାଃ ଶଠାସ୍ତଥା ॥୧୦୬॥
ଜ୍ଞାନଲୁପ୍ତା ନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟା ମହାପାପାସ୍ତଥା ପ୍ରିୟେ ।
ଏଭ୍ୟୋ ଭିନ୍ନୋ ଗୁରୁଃ ସେବ୍ୟ ଏକଭକ୍ତ୍ୟା ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ଚ ॥୧୦୭॥

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ପାଖଣ୍ଡୀ, ପାପୀ, ନାସ୍ତିକ, ଭେଦବୁଦ୍ଧି ଉତ୍ପନ୍ନକାରୀ, ସ୍ତ୍ରୀଲମ୍ପଟ, ଦୁରାଚାରୀ, କୃତଘ୍ନ, ଠକ, କର୍ମଭ୍ରଷ୍ଟ, କ୍ଷମାଶୂନ୍ୟ, କୁତର୍କୀ, କାମୀ, କ୍ରୋଧୀ, ହିଂସକ, ଉଗ୍ର, ଶଠ, ଅଜ୍ଞାନୀ ଏବଂ ମହାପାପୀ ପୁରୁଷକୁ ଗୁରୁ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହା ବିଚାର କରି ଉପରୋକ୍ତ ଏ ସମସ୍ତର ବିପରୀତ ଲକ୍ଷଣଯୁକ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କର ଏକନିଷ୍ଠ ଭକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସେବା କରିବା ଉଚିତ । ॥୧୦୫, ୧୦୬, ୧୦୭॥

ସତ୍ୟଂ ସତ୍ୟଂ ପୁନଃ ସତ୍ୟଂ ଧର୍ମସାରଂ ମୟୋଦିତମ୍ ।
ଗୁରୁଗୀତା ସମଂ ସ୍ତୋତ୍ରଂ ନାସ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱଂ ଗୁରୋଃ ପରମ୍ ॥୧୦୮॥

ଗୁରୁଗୀତା ସମାନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ତୋତ୍ର ନାହିଁ । ଗୁରୁଙ୍କ ସମାନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ତତ୍ତ୍ୱ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ଧର୍ମର ସାର ମୁଁ କହିଲି, ଏହା ସତ୍ୟ, ସତ୍ୟ ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ସତ୍ୟ । ॥୧୦୮॥

ଅନେନ ଯଦ୍ ଭବେଦ୍ କାର୍ଯ୍ୟଂ ତଦ୍ୱଦାମି ତବ ପ୍ରିୟେ ।
ଲୋକୋପକାରକଂ ଦେବି ଲୌକିକଂ ତୁ ବିବର୍ଜୟେତ୍ ॥୧୦୯॥

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ପାଠ କରିବା ଦ୍ୱାରା କି କି ଉପକାର ହୋଇଥାଏ ଏବେ କହୁଛି ଶୁଣ । ହେ ଦେବୀ ! ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଉପକାରୀ, ମାତ୍ର ଭୌତିକତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଉଚିତ । ॥୧୦୯॥

ଲୌକିକାଦ୍ଧର୍ମତୋ ଯାତି ଜ୍ଞାନହୀନୋ ଭବାର୍ଣ୍ଣବେ ।
ଜ୍ଞାନଭାବେ ଚ ଯତ୍‌ସର୍ବଂ କର୍ମ ନିଷ୍କର୍ମ ଶାମ୍ୟତି ॥୧୧୦॥

ଯଦି କେହି ଲୌକିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏହାର ଉପଯୋଗ କରିବ ତେବେ

ସେ ଜ୍ଞାନହୀନ ହୋଇ ସଂସାରରୂପକ ସାଗରରେ ପତିତ ହେବ । ଜ୍ଞାନଭାବ ନେଇ କୌଣସି କର୍ମରେ ଏହାର ଉପଯୋଗ କଲେ ସେହି କର୍ମ ନିଷ୍କର୍ମରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବ । ।।୧୧୦।।

ଇମାଂ ତୁ ଭକ୍ତିଭାବେନ ପଠେଦ୍ୱୈ ଶୃଣୁୟାଦପି ।
ଲିଖିତ୍ୱା ଯତ୍‌ପ୍ରସାଦେନ ତତ୍‌ସର୍ବଂ ଫଳମଶ୍ନୁତେ ।।୧୧୧।।

ଭକ୍ତିଭାବପୂର୍ବକ ଏହି ଗୁରୁଗୀତାର ପଠନ, ଶ୍ରବଣ ଓ ଲିଖନ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ।। ୧୧୧ ।।

ଗୁରୁଗୀତାମିମାଂ ଦେବି ହୃଦି ନିତ୍ୟଂ ବିଭାବୟ ।
ମହାବ୍ୟାଧିଗତୈର୍ଦୁଃଖୈଃ ସର୍ବଦା ପ୍ରଜପେନ୍ମୁଦା ।।୧୧୨।।

ହେ ଦେବୀ ! ଏହି ଗୁରୁଗୀତାକୁ ନିତ୍ୟ ଭାବପୂର୍ବକ ହୃଦୟରେ ଧାରଣ କର । ମହାବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ଦୁଃଖୀ ଲୋକ ସଦା ଆନନ୍ଦର ସହିତ ଏହାର ଜପ କରିବା ଉଚିତ । ।।୧୧୨।।

ଗୁରୁଗୀତାକ୍ଷରୈକୈକଂ ମନ୍ତ୍ରରାଜମିଦଂ ପ୍ରିୟେ ।
ଅନ୍ୟେ ଚ ବିବିଧା ମନ୍ତ୍ରାଃ କଳାଂ ନାର୍ହନ୍ତି ଷୋଡ଼ଶୀମ୍ । ।।୧୧୩।।

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ଗୁରୁଗୀତାର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ରରାଜ ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ ସବୁ ମନ୍ତ୍ର ଅଛି ତାହା ଏହାର ଷୋହଳ ଭାଗରୁ ଏକଭାଗ ସହିତ ମଧ ସମାନ ନୁହନ୍ତି । ।।୧୧୩।।

ଅନନ୍ତଫଳମାପ୍ନୋତି ଗୁରୁଗୀତାଜପେନ ତୁ ।
ସର୍ବପାପହରା ଦେବୀ ସର୍ବଦାରିଦ୍ର୍ୟନାଶିନୀ ।।୧୧୪।।

ହେ ଦେବୀ ! ଗୁରୁଗୀତା ଜପ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଅନନ୍ତ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ସର୍ବ ପାପହାରିଣୀ ଏବଂ ସର୍ବ ଦାରିଦ୍ର୍ୟନାଶିନୀ । ।।୧୧୪।।

ଅକାଳମୃତ୍ୟୁହନ୍ତ୍ରୀ ଚ ସର୍ବସଙ୍କଟନାଶିନୀ ।
ଯକ୍ଷରାକ୍ଷସଭୂତାଦିଚୋରବ୍ୟାଘ୍ରବିଘାତିନୀ ।।୧୧୫।।

ଗୁରୁଗୀତା ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଦୂର କରେ, ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ନାଶ କରେ,

ଯକ୍ଷ, ରାକ୍ଷସ, ଭୂତ, ଚୋର ଏବଂ ବ୍ୟାଘ୍ର ଆଦିର ଭୟ ଦୂର କରେ ।୧୧୫ ।।

ସର୍ବୋପଦ୍ରବକୁଷ୍ଠାଦି ଦୁଷ୍ଟଦୋଷନିବାରିଣୀ ।

ଯତ୍‌ଫଳଂ ଗୁରୁସାନ୍ନିଧ୍ୟାତ୍ତତ୍‌ଫଳଂ ପଠନାଦ୍ ଭବେତ୍ ।।୧୧୬।।

ଗୁରୁଗୀତା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଉପଦ୍ରବ, କୁଷ୍ଠ ଆଦି ଦୁଷ୍ଟ ରୋଗ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଦୋଷମାନଙ୍କର ନିବାରଣକାରୀ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ସେହି ଫଳ ଗୁରୁଗୀତା ପାଠ ଦ୍ୱାରା ମଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ।। ୧୧୬ ।।

ମହାବ୍ୟାଧିହରା ସର୍ବବିଭୂତେଃ ସିଦ୍ଧିଦା ଭବେତ୍ ।

ଅଥବା ମୋହନେ ବଶ୍ୟେ ସ୍ୱୟଂମେବ ଜପେତ୍ସଦା ।।୧୧୭।।

ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ପାଠ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମହାବ୍ୟାଧି ଦୂର ହୁଏ, ସମସ୍ତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ମୋହନ ଅଥବା ବଶୀକରଣ ନିମନ୍ତେ ଏହା ସ୍ୱୟଂ ପାଠ କରିବା ଉଚିତ । ।। ୧୧୭ ।।

ମୋହନଂ ସର୍ବଭୂତାନାଂ ବନ୍ଧମୋକ୍ଷକରଂ ପରମ୍ ।

ଦେବରାଜ୍ଞାଂ ପ୍ରିୟକରଂ ରାଜାନଂ ବଶମାନୟେତ୍ ।।୧୧୮।।

ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ପଠନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ମୋହିତ ହୋଇଯା'ନ୍ତି, ଭବବନ୍ଧନରୁ ପରମ ମୁକ୍ତି ମିଳିଥାଏ । ସେ ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ରାଜାମାନେ ମଧ ତା'ର ବଶତା ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି । ।।୧୧୮।।

ମୁଖସ୍ତମ୍ଭକରଂ ଚୈବ ଗୁଣାନାଂ ଚ ବିବର୍ଦ୍ଧନମ୍ ।

ଦୁଷ୍କର୍ମନାଶନଂ ଚୈବ ତଥା ସତ୍‌କର୍ମସିଦ୍ଧିଦମ୍ ।।୧୧୯।।

ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ପାଠ ଦ୍ୱାରା ଶତ୍ରୁର ମୁଖ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ଏହା ସଦ୍‌ଗୁଣର ବୃଦ୍ଧିକାରୀ, ଦୁଷ୍କର୍ମର ନାଶକାରୀ ତଥା ସତ୍‌କର୍ମରେ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନକାରୀ । ।।୧୧୯।।

ଅସିଦ୍ଧଂ ସାଧୟେତ୍‌କାର୍ଯ୍ୟଂ ନବଗ୍ରହଭୟାପହମ୍ ।

ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନନାଶନଂ ଚୈବ ସୁସ୍ୱପ୍ନଫଳଦାୟକମ୍ ।।୧୨୦।।

ଏହାକୁ ପାଠ କଲେ ଅସାଧ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧ୍ୟ ହୁଏ, ନବଗ୍ରହର ଭୟ ଦୂର ହୁଏ । ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ନାଶ କରି ସୁସ୍ୱପ୍ନର ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତି କରାଏ । ।।୧୨୦।।

ମୋହଶାନ୍ତିକରଂ ଚୈବ ବନ୍ଧମୋକ୍ଷକରଂ ପରମ୍ ।

ସ୍ୱରୂପଜ୍ଞାନନିଳୟଂ ଗୀତାଶାସ୍ତ୍ରମିଦଂ ଶିବେ ।।୧୨୧।।

ହେ ଶିବେ ! ଏହି ଗୁରୁଗୀତାରୂପୀ ଶାସ୍ତ୍ର ମୋହକୁ ଶାନ୍ତ କରାଏ, ଭବବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରାଏ । ଏହା ସ୍ୱରୂପଜ୍ଞାନର ଭଣ୍ଡାର । ।।୧୨୧ ।।

ଯଂ ଯଂ ଚିନ୍ତୟତେ କାମଂ ତଂ ତଂ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ନିଶ୍ଚୟମ୍ ।

ନିତ୍ୟଂ ସୌଭାଗ୍ୟଦଂ ପୁଣ୍ୟଂ ତାପତ୍ରୟକୁଳାପହମ୍ ।।୧୨୨।।

ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା-ଯାହା ଅଭିଳାଷ କରି ଏହି ଗୁରୁଗୀତାର ପଠନ-ଚିନ୍ତନ କରିଥାଏ ସେ ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ନିତ୍ୟ ସୌଭାଗ୍ୟ ଏବଂ ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରଦାନକାରୀ ତଥା ତିନି ତାପ (ଆଧି-ବ୍ୟାଧି-ଉପାଧି)ର ନାଶକାରୀ । ।। ୧୨୨ ।।

ସର୍ବଶାନ୍ତିକରଂ ନିତ୍ୟଂ ତଥା ବନ୍ଧ୍ୟାସୁପୁତ୍ରଦମ୍ ।

ଅବୈଧବ୍ୟକରଂ ସ୍ତ୍ରୀଣାଂ ସୌଭାଗ୍ୟସ୍ୟ ବିବର୍ଧନମ୍ ।।୧୨୩।।

ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଶାନ୍ତି ଦେଇଥାଏ, ବନ୍ଧ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସୁପୁତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ସଧବା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ବୈଧବ୍ୟତାରୁ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ ଏବଂ ସୌଭାଗ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରାଇଥାଏ । ।।୧୨୩ ।।

ଆୟୁରାରୋଗ୍ୟମୈଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଂ ପୁତ୍ରପୌତ୍ରପ୍ରବର୍ଧନମ୍ ।

ନିଷ୍କାମଜାପୀ ବିଧବା ପଠେନ୍ମୋକ୍ଷମବାପ୍ନୁୟାତ୍ ।।୧୨୪।।

ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ଆୟୁଷ, ଆରୋଗ୍ୟ, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପୁତ୍ର-ପୌତ୍ରାଦି ବୃଦ୍ଧିକାରିଣୀ । କୌଣସି ବିଧବା ନିଷ୍କାମ ହୃଦୟରେ ଏହି ଗୁରୁଗୀତାର ଜପ-ପାଠ କଲେ ତାକୁ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି ହୁଏ । ।।୧୨୪।।

ଅବୈଧବ୍ୟଂ ସକାମା ତୁ ଲଭତେ ଚାନ୍ୟଜନ୍ମନି ।

ସର୍ବଦୁଃଖଭୟଂ ବିଘ୍ନଂ ନାଶୟେତ୍ତାପହାରକମ୍ ।।୧୨୫।।

ଯଦି ସେହି ବିଧବା ସକାମ ହୋଇ ଜପ କରେ ତେବେ ଆଗାମୀ ଜନ୍ମରେ ତାକୁ ସନ୍ତାପରହିତ ଅବୈଧବ୍ୟ (ସୌଭାଗ୍ୟ) ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ତା'ର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ, ଭୟ, ବିଘ୍ନ ଏବଂ ସନ୍ତାପ ନାଶ ହୁଏ । ॥୧୨୫॥

ସର୍ବପାପପ୍ରଶମନଂ ଧର୍ମକାମାର୍ଥମୋକ୍ଷଦମ୍ ।
ଯଂ ଯଂ ଚିନ୍ତୟତେ କାମଂ ତଂ ତଂ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ନିଶ୍ଚିତମ୍ ॥୧୨୬॥

ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ପାଠ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ପାପ ନାଶ ହୁଏ, ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଏବଂ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଏ । କୌଣସି ଆକାଂକ୍ଷା ରଖି ଏହା ପାଠ କଲେ ତାହା ଅବଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ॥ ୧୨୬ ॥

ଲିଖିତ୍ୱା ପୂଜୟେଦ୍ୟସ୍ତୁ ମୋକ୍ଷଶ୍ରିୟମବାପ୍ନୁୟାତ୍ ।
ଗୁରୁଭକ୍ତିର୍ବିଶେଷେଣ ଜାୟତେ ହୃଦି ସର୍ବଦା ॥୧୨୭॥

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଗୁରୁଗୀତାକୁ ଲେଖି ପୂଜା କରେ ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏବଂ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ । ବିଶେଷ କରି ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ସଦା ସର୍ବଦା ଗୁରୁଭକ୍ତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ॥ ୧୨୭ ॥

ଜପନ୍ତି ଶାକ୍ତାଃ ସୌରାଶ୍ଚ ଗାଣପତ୍ୟାଶ୍ଚ ବୈଷ୍ଣବାଃ ।
ଶୈବାଃ ପାଶୁପତାଃ ସର୍ବେ ସତ୍ୟଂ ସତ୍ୟଂ ନ ସଂଶୟଃ ॥୧୨୮॥

ଶକ୍ତି, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଗଣପତି, ଶିବ ଏବଂ ପଶୁପତିଙ୍କ ମତବାଦୀମାନେ ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ପାଠ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ସତ୍ୟ, ସତ୍ୟ ଏଥିରେ ତିଳେମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ॥ ୧୨୮ ॥

ଜପଂ ହୀନାସନଂ କୁର୍ବନ୍ ହୀନକର୍ମାଫଳପ୍ରଦମ୍ ।
ଗୁରୁଗୀତା ପ୍ରୟାଣେ ବା ସଂଗ୍ରାମେ ରିପୁସଂକଟେ ॥୧୨୯॥
ଜପନ୍ ଜୟମବାପ୍ନୋତି ମରଣେ ମୁକ୍ତିଦାୟିକା ।
ସର୍ବକର୍ମାଣି ସିଦ୍ଧ୍ୟନ୍ତି ଗୁରୁପୁତ୍ରେ ନ ସଂଶୟଃ ॥୧୩୦॥

ବିନା ଆସନ ଉପରେ ବସି ଯେଉଁ ଜପ କରାଯାଏ ତାହା ନୀଚକର୍ମ ଏବଂ ନିଷ୍ଫଳ ହୋଇଥାଏ । ଯାତ୍ରା ସମୟରେ, ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବ ବେଳେ

ଗୁରୁଗୀତା ପାଠ, ଜପ କରିବା ଦ୍ୱାରା ବିଜୟ ମିଳିଥାଏ । ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ପାଠ କଲେ ମୋକ୍ଷ ମିଳିଥାଏ । ଗୁରୁପୁତ୍ର(ଶିଷ୍ୟ)ଙ୍କର ସମସ୍ତ କର୍ମ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ।। ୧୨୯, ୧୩୦ ।।

ଗୁରୁମନ୍ତ୍ରୋ ମୁଖେ ଯସ୍ୟ ତସ୍ୟ ସିଦ୍ଧ୍ୟନ୍ତି ନାନ୍ୟଥା ।
ଦୀକ୍ଷୟା ସର୍ବକର୍ମାଣି ସିଦ୍ଧ୍ୟନ୍ତି ଗୁରୁପୁତ୍ରକେ ।।୧୩୧।।

ଯାହାଙ୍କ ମୁଖରେ ଗୁରୁମନ୍ତ୍ର ଥାଏ ତାଙ୍କର ସର୍ବକର୍ମ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଦୀକ୍ଷା କାରଣରୁ ଶିଷ୍ୟର ସର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ।। ୧୩୧ ।।

ଭବମୂଳବିନାଶାୟ ଚାଷ୍ଟପାଶନିବୃତ୍ତୟେ ।
ଗୁରୁଗୀତାମ୍ଭସି ସ୍ନାନଂ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞଃ କୁରୁତେ ସଦା ।।୧୩୨।।
ସର୍ବଶୁଦ୍ଧଃ ପବିତ୍ରୋଽସୌ ସ୍ୱଭାବାଦ୍ୟତ୍ର ତିଷ୍ଠତି ।
ତତ୍ର ଦେବଗଣାଃ ସର୍ବେ କ୍ଷେତ୍ରପିଠେ ଚରନ୍ତି ଚ ।।୧୩୩।।

ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ ପୁରୁଷମାନେ ସଂସାରରୂପୀ ବୃକ୍ଷର ବୀଜ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଅଷ୍ଟବନ୍ଧନ ଯଥା ସଂଶୟ, ଦୟା, ଭୟ, ସଂକୋଚ, ନିନ୍ଦା, ପ୍ରତିଷ୍ଠା, କୁଳାଭିମାନ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେବାପାଇଁ ଗୁରୁଗୀତାରୂପୀ ଗଙ୍ଗାରେ ସଦା ସର୍ବଦା ସ୍ନାନ କରୁଥାନ୍ତି । ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବେ ସର୍ବଦା ଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ପବିତ୍ର ଏହି ମହାପୁରୁଷମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ବାସ କରନ୍ତି ସେହି ତୀର୍ଥରେ ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ବିଚରଣ କରନ୍ତି । ।। ୧୩୨, ୧୩୩ ।।

ଆସନାସ୍ଥା ଶୟାନା ବା ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ତିଷ୍ଠନ୍ତୋଽପି ବା ।
ଅଶ୍ୱାରୁଢ଼ାଃ ଗଜାରୁଢ଼ାଃ ସୁଷୁପ୍ତା ଜାଗ୍ରତୋଽପି ବା ।।୧୩୪।।
ଶୁଚିଭୂତା ଜ୍ଞାନବନ୍ତୋ ଗୁରୁଗୀତାଂ ଜପନ୍ତି ଯେ ।
ତେଷାଂ ଦର୍ଶନସଂସ୍ପର୍ଶାତ୍ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନ ବିଦ୍ୟତେ ।।୧୩୫।।

ଆସନ ଉପରେ ବସି ବା ଶୋଇ, ଛିଡ଼ା ହୋଇ ବା ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ, ହାତୀ ବା ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସି, ଜାଗ୍ରତ ବା ସୁପ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଯେଉଁ

ପବିତ୍ର ଜ୍ଞାନବାନ ପୁରୁଷ ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ଜପ-ପାଠ କରିଥାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଏବଂ ସଂସ୍ପର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ପୁନର୍ଜନ୍ମ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ॥ ୧୩୪, ୧୩୫ ॥

କୁଶଦୂର୍ବାସନେ ଦେବି ହ୍ୟାସନେ ଶୁଭ୍ରକମ୍ବଳେ ।
ଉପବିଶ୍ୟ ତତୋ ଦେବି ଜପଦେକାଗ୍ରମାନସଃ ॥୧୩୬॥

ହେ ଦେବୀ ! କୁଶ ଏବଂ ଦୁବ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଆସନ ଉପରେ ଧଳା କମ୍ବଳ ବିଛାଇ ତା ଉପରେ ବସି ଏକାଗ୍ର ମନରେ ଗୁରୁଗୀତା ଜପ କରିବା ଉଚିତ । ॥ ୧୩୬ ॥

ଶୁକ୍ଳଂ ସର୍ବତ୍ର ବୈ ପ୍ରୋକ୍ତଂ ବଶ୍ୟେ ରକ୍ତାସନଂ ପ୍ରିୟେ ।
ପଦ୍ମାସନେ ଜପେନ୍ନିତ୍ୟଂ ଶାନ୍ତିବଶ୍ୟକରଂ ପରମ୍ ॥୧୩୭॥

ସାଧାରଣତଃ ଧଳା ଆସନ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ କିନ୍ତୁ ବଶୀକରଣ ନିମିତ୍ତ ଲାଲ ଆସନ ଆବଶ୍ୟକ । ହେ ପ୍ରିୟେ ! ଶାନ୍ତି ଏବଂ ବଶୀକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପଦ୍ମାସନରେ ବସି ଜପ କରିବା ଉଚିତ । ॥ ୧୩୭ ॥

ବସ୍ତ୍ରାସନେ ଚ ଦରିଦ୍ର୍ୟଂ ପାଷାଣେ ରୋଗସଂଭବଃ ।
ମେଦିନ୍ୟାଂ ଦୁଃଖମାପ୍ନୋତି କାଷ୍ଠେ ଭବତି ନିଷ୍ଫଳମ୍ ॥୧୩୮॥

କପଡ଼ା ନିର୍ମିତ ଆସନ ଉପରେ ବସି ଜପକଲେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟତା ଆସେ, ପଥର ଉପରେ ବସି ଜପକଲେ ରୋଗ, ଭୂମି ଉପରେ ବସି ଜପ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଦୁଃଖ ଆସିଥାଏ ଏବଂ କାଠ ତିଆରି ଆସନ ଉପରେ ବସି ଜପ କଲେ ତାହା ନିଷ୍ଫଳ ହୋଇଥାଏ । ॥ ୧୩୮ ॥

କୃଷ୍ଣାଜିନେ ଜ୍ଞାନସିଦ୍ଧିଃ ମୋକ୍ଷଶ୍ରୀଃ ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମଣି ।
କୁଶାସନେ ଜ୍ଞାନସିଦ୍ଧିଃ ସର୍ବସିଦ୍ଧିସ୍ତୁ କମ୍ବଳେ ॥୧୩୯॥

କଳା ମୃଗଚର୍ମ ଏବଂ କୁଶାସନ (ଦର୍ଭାସନ) ଉପରେ ବସି ଜପକରିବା ଦ୍ୱାରା 'ଜ୍ଞାନସିଦ୍ଧି' ହୋଇଥାଏ, ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମ ଉପରେ ବସି ଜପ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ କିନ୍ତୁ କମ୍ବଳ ଆସନ ଉପରେ ବସି ଜପ କଲେ ସମସ୍ତ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ॥ ୧୩୯ ॥

ଆଗ୍ନେୟ୍ୟାଂ କର୍ଷଣଂ ଚୈବ ବାୟବ୍ୟାଂ ଶତ୍ରୁନାଶନମ୍ ।
ନୈଋତ୍ୟାଂ ଦର୍ଶନଂ ଚୈବ ଈଶାନ୍ୟାଂ ଜ୍ଞାନ ମେବ ଚ ॥୧୪୦॥

ଅଗ୍ନିକୋଣ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁକରି ଜପ-ପାଠ ଦ୍ୱାରା ଆକର୍ଷଣ, ବାୟବ୍ୟକୋଣ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁକରି ପାଠକଲେ ଶତ୍ରୁନାଶ, ନୈଋତ୍ୟ କୋଣ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ପାଠକଲେ ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଐଶାନ୍ୟ କୋଣ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁକରି ଜପ-ପାଠ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ । ॥ ୧୪୦ ॥

ଉଦଂମୁଖଃ ଶାନ୍ତିଜାପ୍ୟେ ବଶ୍ୟେ ପୂର୍ବମୁଖସ୍ତଥା ।
ଯାମ୍ୟେ ତୁ ମାରଣଂ ପ୍ରୋକ୍ତଂ ପଶ୍ଚିମେ ଚ ଧନାଗମଃ ॥୧୪୧॥

ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ମୁହଁକରି ପାଠକଲେ ଶାନ୍ତି, ପୂର୍ବଦିଗକୁ ମୁହଁକରି ପାଠକଲେ ବଶୀକରଣ, ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଚାହିଁ ପାଠକଲେ ମାରଣ ସିଦ୍ଧି ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗକୁ ମୁହଁକରି ଜପ-ପାଠ କଲେ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ । ॥ ୧୪୧ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ସ୍କନ୍ଦୋତ୍ତର ଖଣ୍ଡେ ଉମାମହେଶ୍ୱର ସମ୍ବାଦେ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଏହି ପରି ଭାବରେ ସ୍କନ୍ଦୋତ୍ତର ଖଣ୍ଡରେ ଶିବ-ପାର୍ବତୀ କଥୋପକଥନର ଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷ ହେଲା ।

॥ ଅଥ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଅଥ କାମ୍ୟଜପସ୍ଥାନଂ କଥୟାମି ବରାନନେ ।
ସାଗରାନ୍ତେ ସରିତ୍ତୀରେ ତୀର୍ଥେ ହରିହରାଳୟେ ॥୧୪୨॥
ଶକ୍ତିଦେବାଳୟେ ଗୋଷ୍ଠେ ସର୍ବଦେବାଳୟେ ଶୁଭେ ।
ବଟସ୍ୟ ଧାତ୍ର୍ୟା ମୂଳେ ବା ମଠେ ବୃନ୍ଦାବନେ ତଥା ॥୧୪୩॥
ପବିତ୍ରେ ନିର୍ମଳେ ଦେଶେ ନିତ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନତୋଽପି ବା ।
ନିର୍ବେଦନେନ ମୌନେନ ଜପମେତତ୍ ସମାରଭେତ୍ ॥୧୪୪॥

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ହେ ସୁମୁଖୀ ! ଏବେ ସକାମୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜପସ୍ଥାନର ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛି । ସାଗର କିମ୍ବା ନଦୀକୂଳ, ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ, ଶିବାଳୟ, ବିଷ୍ଣୁ ବା ଦେବୀ ମନ୍ଦିର, ଗୋଶାଳା, ସମସ୍ତ ଦେବାଳୟ, ବଟବୃକ୍ଷ ବା ଅଁଳାବୃକ୍ଷ ତଳେ, ମଠ, ତୁଳସୀବଣ ଏବଂ ପବିତ୍ର ନିର୍ମଳ ସ୍ଥାନରେ ନିତ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଅନାସକ୍ତ ହୋଇ ମୌନପୂର୍ବକ ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ଜପ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ । ।।୧୪୨, ୧୪୩, ୧୪୪।।

ଜାପ୍ୟେନ ଜୟମାପ୍ନୋତି ଜପସିଦ୍ଧିଂ ଫଳଂ ତଥା ।
ହୀନକର୍ମ ତ୍ୟଜେତ୍ସର୍ବଂ ଗର୍ହିତସ୍ଥାନମେବ ଚ ।।୧୪୫।।

ଜପଦ୍ୱାରା ଜୟପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ ତଥା ଜପର ସିଦ୍ଧିରୂପକ ଫଳ ମିଳିଥାଏ । ଜପାନୁଷ୍ଠାନ ସମୟରେ ସମସ୍ତ ନୀଚ କର୍ମ ଏବଂ ନିନ୍ଦିତ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଉଚିତ । ।।୧୪୫।।

ଶ୍ମଶାନେ ବିଲ୍ୱମୂଳେ ବା ବଟମୂଳାନ୍ତିକେ ତଥା ।
ସିଦ୍ଧ୍ୟନ୍ତି କାନକେ ମୂଳେ ଚୂତବୃକ୍ଷସ୍ୟସନ୍ନିଧୌ ।।୧୪୬।।

ଶ୍ମଶାନରେ, ବେଲଗଛ, ବରଗଛ ବା କନକ ବୃକ୍ଷର ତଳେ ଏବଂ ଆମ୍ବଗଛ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଜପ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଶୀଘ୍ର ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ।।୧୪୬।।

ଆକଳ୍ପଜନ୍ମକୋଟୀନାଂ ଯଜ୍ଞବ୍ରତତପଃ କ୍ରିୟାଃ ।
ତାଃ ସର୍ବାଃ ସଫଳା ଦେବି ଗୁରୁସଂତୋଷମାତ୍ରତଃ ।।୧୪୭।।

ହେ ଦେବୀ ! କଳ୍ପ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, କୋଟୀ ଜନ୍ମର ଯଜ୍ଞ, ବ୍ରତ, ତପ ଏବଂ ଶାସ୍ତ୍ରୋକ୍ତ କ୍ରିୟା, ଏ ସମସ୍ତ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ମାତ୍ରକେ ସଫଳ ହୋଇଯାଏ । ।। ୧୪୭ ।।

ମନ୍ଦଭାଗ୍ୟା ହ୍ୟଶକ୍ତାଶ୍ଚ ଯେ ଜନା ନାନୁମନ୍ୱତେ ।
ଗୁରୁସେବାସୁ ବିମୁଖାଃ ପଚ୍ୟନ୍ତେ ନରକେଽଶୁଚୌ ।।୧୪୮।।

ଭାଗ୍ୟହୀନ, ଶକ୍ତିହୀନ ଏବଂ ଗୁରୁସେବାରେ ବିମୁଖ ଥିବା ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହି ଉପଦେଶ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନେ ଘୋର ନରକରେ

ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ।। ୧୪୮ ।।

ବିଦ୍ୟା ଧନଂ ବଳଂ ଚୈବ ତେଷାଂ ଭାଗ୍ୟଂ ନିରର୍ଥକମ୍ ।
ଯେଷାଂ ଗୁରୁକୃପା ନାସ୍ତି ଅଧୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ପାର୍ବତି ।।୧୪୯।।

ଯାହା ଉପରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପା ନାହିଁ ତାର ବିଦ୍ୟା, ଧନ, ବଳ ଏବଂ ଭାଗ୍ୟ ନିରର୍ଥକ । ହେ ପାର୍ବତୀ ! ତାର ଅଧପତନ ହୋଇଥାଏ । ।।୧୪୯।।

ଧନ୍ୟା ମାତା ପିତା ଧନ୍ୟୋ ଗୋତ୍ରଂ ଧନ୍ୟଂ କୁଳୋଦ୍‌ଭବଃ ।
ଧନ୍ୟା ଚ ବସୁଧା ଦେବି ଯତ୍ର ସ୍ୟାଦ୍ ଗୁରୁଭକ୍ତତା ।।୧୫୦।।

ଯାହାଙ୍କର ହୃଦୟରେ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଥାଏ ତାଙ୍କର ମାତା, ପିତା, ବଂଶ ଧନ୍ୟ । ତାଙ୍କ ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ନେଉଥିବା ଜୀବାତ୍ମାମାନେ ଧନ୍ୟ, ସମଗ୍ର ବସୁଧା ମାତା ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ । ।।୧୫୦।।

ଶରୀରମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ପ୍ରାଣଞ୍ଚାର୍ଥଃ ସ୍ୱଜନବନ୍ଧୁତାମ୍ ।
ମାତୃକୁଳଂ ପିତୃକୁଳଂଗୁରୁରେବ ନ ସଂଶୟଃ ।।୧୫୧।।

ଶରୀର, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ, ପ୍ରାଣ, ଧନ, ସ୍ୱଜନ, ବନ୍ଧୁ-ବାନ୍ଧବ, ମାତୃକୁଳ, ପିତୃକୁଳ, ଏ ସମସ୍ତ ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ଅଟନ୍ତି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ।।୧୫୧।।

ଗୁରୁର୍ଦେବୋ ଗୁରୁର୍ଧର୍ମୋ ଗୁରୌ ନିଷ୍ଠା ପରଂ ତପଃ ।
ଗୁରୋଃ ପରତରଂ ନାସ୍ତି ତ୍ରିବାରଂ କଥୟାମି ତେ ।।୧୫୨।।

ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ଦେବତା, ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ଧର୍ମ, ଏବଂ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଷ୍ଠା ହିଁ ପରମ ତପ । ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଆଉ ଅଧିକ କିଛି ନାହିଁ ଏହା ମୁଁ ତ୍ରିବାର କହୁଛି । ।।୧୫୨।।

ସମୁଦ୍ରେ ବୈ ଯଥା ତୋୟଂ କ୍ଷୀରେ କ୍ଷୀରଂ ଘୃତେ ଘୃତମ୍ ।
ଭିନ୍ନେ କୁମ୍ଭେ ଯଥାଽଽକାଶଃ ତଥାଽଽତ୍ମା ପରମାତ୍ମନି ।।୧୫୩।।

ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ସମୁଦ୍ରରେ ପାଣି, ଦୁଧରେ ଦୁଧ, ଘିଅରେ ଘିଅ, ଘଟ ଘଟ ଅନ୍ତରରେ ଆକାଶ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଓ ଅଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଠିକ୍ ସେହିପରି ପରମାତ୍ମାରେ ଜୀବତ୍ମା ଏକ ଏବଂ ଅଭିନ୍ନ । ।। ୧୫୩ ।।

ତଥୈବ ଜ୍ଞାନବାନ୍ ଜୀବଃ ପରମାତ୍ମନି ସର୍ବଦା ।
ଐକ୍ୟେନ ରମତେ ଜ୍ଞାନୀ ଯତ୍ର କୁତ୍ର ଦିବାନିଶମ୍ ॥୧୫୪॥

ଏହି ପ୍ରକାର ଜ୍ଞାନୀ ସଦା ସର୍ବଦା ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହିତ ଅଭିନ୍ନ ହୋଇ ଦିନ-ରାତି ଆନନ୍ଦ-ବିଭୋର ହୋଇ ସର୍ବତ୍ର ବିଚରଣ କରୁଥାନ୍ତି । ॥୧୫୪॥

ଗୁରୁସନ୍ତୋଷଣାଦେବ ମୁକ୍ତୋ ଭବତି ପାର୍ବତି ।
ଅଣିମାଦିଷୁ ଭୋକ୍ତୃତ୍ୱଂ କୃପୟା ଦେବି ଜାୟତେ ॥୧୫୫॥

ହେ ପାର୍ବତୀ ! ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ହେ ଦେବୀ ! ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପାରୁ ସେ ଅଣିମାଦି ସିଦ୍ଧିମାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ॥୧୫୫॥

ସାମ୍ୟେନ ରମତେ ଜ୍ଞାନୀ ଦିବା ବା ଯଦି ବା ନିଶି ।
ଏବଂ ବିଧୋ ମହାମୌନୀ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟସମତାଂ ବ୍ରଜେତ୍ ॥୧୫୬॥

ଜ୍ଞାନୀ ଦିବା-ରାତ୍ର, ସଦା ସର୍ବଦା ସମତା ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ସେହି ପ୍ରକାର ମହାମୌନୀ ଅର୍ଥାତ୍ ମହାତ୍ମା ତିନିଲୋକରେ ସମଭାବରେ ବିଚରଣ କରିଥାନ୍ତି । ॥୧୫୬॥

ଗୁରୁଭାବଃ ପରଂ ତୀର୍ଥମନ୍ୟତୀର୍ଥଂ ନିରର୍ଥକମ୍ ।
ସର୍ବତୀର୍ଥମୟଂ ଦେବି ଶ୍ରୀଗୁରୋଶ୍ଚରଣାମ୍ବୁଜମ୍ ॥୧୫୭॥

ଗୁରୁଭକ୍ତି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ତୀର୍ଥ । ଅନ୍ୟ ତୀର୍ଥ ନିରର୍ଥକ । ହେ ଦେବୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣକମଳ ସର୍ବତୀର୍ଥର ସମାହାର । ॥୧୫୭॥

କନ୍ୟାଭୋଗରତାମନ୍ଦାଃ ସ୍ୱକାନ୍ତାୟାଃ ପରାଙ୍ମୁଖାଃ ।
ଅତଃ ପରଂ ମୟା ଦେବି କଥିତନ୍ନ ମମ ପ୍ରିୟେ ॥୧୫୮॥

ହେ ଦେବୀ ! ହେ ପ୍ରିୟେ ! ନାରୀଭୋଗରେ ରତ, ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର ବିମୁଖ (ପରନାରୀ ଗମନକାରୀ) ଥିବା ବୁଦ୍ଧିଶୂନ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମୋର ଏହି ଆତ୍ମପ୍ରିୟ ପରମଜ୍ଞାନ ମୁଁ କହୁ ନାହିଁ । ॥୧୫୮॥

ଅଭକ୍ତେ ବଂଚକେ ଧୂର୍ତ୍ତେ ପାଖଣ୍ଡେ ନାସ୍ତିକାଦିଷୁ ।
ମନସାଽପି ନ ବକ୍ତବ୍ୟା ଗୁରୁଗୀତା କଦାଚନ ॥୧୫୯॥

ଅଭକ୍ତ, କପଟୀ, ଧୂର୍ତ୍ତ, ପାଖଣ୍ଡି, ନାସ୍ତିକ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ଏହି ଗୁରୁଗୀତା କହିବାକୁ ମନରେ ଭାବିବା ମଧ୍ୟ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ॥ ୧୫୯ ॥

ଗୁରବୋ ବହବଃ ସନ୍ତି ଶିଷ୍ୟବିତ୍ତାପହାରକାଃ ।
ତମେକଂ ଦୁର୍ଲଭଂ ମନ୍ୟେ ଶିଷ୍ୟହୃତ୍ତାପହାରକମ୍ ॥୧୬୦॥

ଶିଷ୍ୟର ଧନ ହରଣ କରୁଥିବା ଗୁରୁ ବହୁତ ମିଳିବେ କିନ୍ତୁ ଶିଷ୍ୟ ହୃଦୟର ସଂତାପ ହରଣକାରୀ ଗୁରୁ ମିଳିବା ଦୁର୍ଲଭ, ଏହା ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । ॥୧୬୦॥

ଚାତୁର୍ଯ୍ୟବାନ୍ ବିବେକୀ ଚ ଅଧ୍ୟାତ୍ମଜ୍ଞାନବାନ୍ ଶୁଚିଃ ।
ମାନସଂ ନିର୍ମଲଂ ଯସ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱଂ ତସ୍ୟ ଶୋଭତେ ॥୧୬୧॥

ଯିଏ ଚତୁର, ବିବେକୀ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମଜ୍ଞାନବାନ, ପବିତ୍ର ତଥା ନିର୍ମଳ ମନୋବୃତ୍ତିର ଅଟନ୍ତି ତାଙ୍କଠାରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଶୋଭା ପାଇଥାଏ । ॥୧୬୧॥

ଗୁରବୋ ନିର୍ମଲାଃ ଶାନ୍ତାଃ ସାଧବୋ ମିତଭାଷିଣଃ ।
କାମକ୍ରୋଧବିନିର୍ମୁକ୍ତାଃ ସଦାଚାରା ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟାଃ ॥୧୬୨॥

ଗୁରୁ ନିର୍ମଳ, ଶାନ୍ତ, ସାଧୁ ସ୍ୱଭାବ, ମିତଭାଷୀ, କାମ-କ୍ରୋଧ ତ୍ୟାଗୀ, ସଦାଚାରୀ ଏବଂ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସଂଯମୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ॥ ୧୬୨ ॥

ସୂଚକାଦି ପ୍ରଭେଦେନ ଗୁରବୋ ବହୁଧା ସ୍ମୃତାଃ ।
ସ୍ୱୟଂ ସମ୍ୟକ୍ ପରୀକ୍ଷ୍ୟାଥ ତତ୍ତ୍ୱନିଷ୍ଠଂ ଭଜେତ୍ସୁଧୀଃ ॥୧୬୩॥

ସୂଚକ ଆଦି ରହସ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ଗୁରୁ କହିଯାଇଛନ୍ତି ଯେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ମଣିଷ ସ୍ୱୟଂ ଯୋଗ୍ୟ ବିଚାର କରି ତତ୍ତ୍ୱନିଷ୍ଠ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଶରଣ ନେବା ଉଚିତ । ॥୧୬୩॥

ବର୍ଣ୍ଣଜାଲମିଦଂ ତଦ୍ୱଦ୍‌ବାହ୍ୟଶାସ୍ତ୍ରଂ ତୁ ଲୌକିକମ୍ ।
ଯସ୍ମିନ୍ ଦେବି ସମଭ୍ୟସ୍ତଂ ସ ଗୁରୁଃ ସୂଚକଃ ସ୍ମୃତଃ ॥୧୬୪॥

ହେ ଦେବୀ ! ବର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅକ୍ଷରମାନଙ୍କରେ ସିଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତି କରି ବାହ୍ୟ ଲୌକିକ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିଥିବା ଗୁରୁଙ୍କୁ 'ସୂଚକ ଗୁରୁ' କୁହାଯାଏ । ॥୧୬୪॥

ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମୋଚିତାଂ ବିଦ୍ୟାଂ ଧର୍ମାଧର୍ମବିଧାୟିନୀମ୍ ।
ପ୍ରବକ୍ତାରଂ ଗୁରୁଂ ବିଦ୍ଧି ବାଚକସ୍ତ୍ୱିତି ପାର୍ବତି ॥୧୬୫॥

ହେ ପାର୍ବତୀ ! ଧର୍ମାଧର୍ମର ନିୟମ ତିଆରି କରୁଥିବା, ବର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଆଶ୍ରମକୁ ସୁହାଉଥିବା ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରବଚନ ଦେଉଥିବା ଗୁରୁଙ୍କୁ ତୁମେ 'ବାଚକ ଗୁରୁ' ବୋଲି ଜାଣ । ॥୧୬୫॥

ପଞ୍ଚାକ୍ଷର୍ୟାଦିମନ୍ତ୍ରଣାମୁପଦେଷ୍ଟା ତୁ ପାର୍ବତି ।
ସ ଗୁରୁର୍ବୋଧକୋ ଭୂୟାଦୁଭୟୋରୟମୁତ୍ତମଃ ॥୧୬୬॥

ପଞ୍ଚାକ୍ଷରଆଦି ମନ୍ତ୍ରର ଉପଦେଶ ଦେଉଥିବା ଗୁରୁଙ୍କୁ 'ବୋଧକ ଗୁରୁ' କୁହାଯାଏ । ହେ ପାର୍ବତୀ ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଏହି ଗୁରୁ ଉତ୍ତମ । ॥୧୬୬॥

ମୋହମାରଣବଶ୍ୟାଦିତୁଚ୍ଛମନ୍ତ୍ରୋପଦର୍ଶିନମ୍ ।
ନିଷିଦ୍ଧଗୁରୁରିତ୍ୟାହୁଃ ପଣ୍ଡିତାସ୍ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶିନଃ ॥୧୬୭॥

ମୋହନ, ମାରଣ, ବଶୀକରଣ ଆଦି ତୁଚ୍ଛ ମନ୍ତ୍ର ବତାଉଥିବା ଗୁରୁଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶୀ ପଣ୍ଡିତମାନେ 'ନିଷିଦ୍ଧ ଗୁରୁ' ବୋଲି କହନ୍ତି । ॥ ୧୬୭ ॥

ଅନିତ୍ୟମିତି ନିର୍ଦ୍ଦିଶ୍ୟ ସଂସାରଂ ସଂକଟାଳୟମ୍ ।
ବୈରାଗ୍ୟପଥଦର୍ଶୀ ଯଃ ସ ଗୁରୁର୍ବିହିତଃ ପ୍ରିୟେ ॥୧୬୮॥

ହେ ପ୍ରିୟେ ! 'ସଂସାର ଅନିତ୍ୟ ଏବଂ ଦୁଃଖର ଘର' ଏହା ଉପଲବ୍ଧି କରି ଯେଉଁ ଗୁରୁ ବୈରାଗ୍ୟ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶାଇଥାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ 'ବିହିତ ଗୁରୁ' କୁହାଯାଏ । ॥୧୬୮॥

ତତ୍ତ୍ୱମସ୍ୟାଦିବାକ୍ୟାନାମୁପଦେଷ୍ଟା ତୁ ପାର୍ବତି ।
କାରଣାଖ୍ୟୋ ଗୁରୁଃ ପ୍ରୋକ୍ତୋ ଭବରୋଗନିବାରକଃ ॥୧୬୯॥

ହେ ପାର୍ବତୀ ! 'ତତ୍ତ୍ୱମସି' ଆଦି ମହାବାକ୍ୟମାନଙ୍କର ଉପଦେଶ

ଦେଉଥିବା ତଥା ସଂସାରରୂପୀ ରୋଗର ନିବାରଣ କରିପାରୁଥିବା ଗୁରୁଙ୍କୁ 'କାରଣାଖ୍ୟ ଗୁରୁ' କୁହାଯାଏ । ।।୧୬୯।।

ସର୍ବସନ୍ଦେହସନ୍ଦୋହନିର୍ମୂଳନବିଚକ୍ଷଣଃ ।

ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁଭୟଘ୍ନୋ ଯଃ ସ ଗୁରୁଃ ପରମୋ ମତଃ ।।୧୭୦।।

ସବୁ ପ୍ରକାର ସନ୍ଦେହକୁ ମୂଳରୁ ନାଶ କରିବାରେ ଯେଉଁ ଗୁରୁ ଚତୁର ଅଟନ୍ତି, ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁ ତଥା ଭୟକୁ ଯିଏ ବିନାଶ କରିପାରନ୍ତି ସେ ହିଁ 'ପରମ ଗୁରୁ' । ।।୧୭୦।।

ବହୁଜନ୍ମକୃତାତ୍ ପୁଣ୍ୟାଲ୍ଲଭ୍ୟତେଽସୌ ମହାଗୁରୁଃ ।

ଲବ୍ଧ୍ୱାଽମୁଂ ନ ପୁନର୍ଯାତି ଶିଷ୍ୟଃ ସଂସାର ବନ୍ଧନମ୍ ।।୧୭୧।।

ଅନେକ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ମହାଗୁରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ଶିଷ୍ୟ ପୁନର୍ବାର ସଂସାର ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଭବବନ୍ଧରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ।।୧୭୧।।

ଏବଂ ବହୁବିଧାଲୋକେ ଗୁରବଃ ସନ୍ତି ପାର୍ବତି ।

ତେଷୁ ସର୍ବପ୍ରଯତ୍ନେନ ସେବ୍ୟୋ ହି ପରମୋ ଗୁରୁଃ ।।୧୭୨।।

ହେ ପାର୍ବତୀ ! ଏହି ପ୍ରକାର ସଂସାରରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଗୁରୁ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ସବୁ ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ପରମ ଗୁରୁଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ପ୍ରଯତ୍ନ କରିବା ଉଚିତ । ।।୧୭୨।।

ପାର୍ବତ୍ୟୁବାଚ

ସ୍ୱୟଂ ମୂଢ଼ା ମୃତ୍ୟୁଭୀତାଃ ସୁକୃତାଦ୍ୱିରତିଂ ଗତାଃ ।

ଦୈବାନ୍ନିଷିଦ୍ଧଗୁରୁଗା ଯଦି ତେଷାଂ ତୁ କା ଗତିଃ ।।୧୭୩।।

ପାର୍ବତୀ କହିଲେ : ''ପ୍ରକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଜ୍ଞ, ମୃତ୍ୟୁକୁ ଭୟ କରୁଥିବା, ସତ୍କର୍ମ ବିମୁଖ ମନୁଷ୍ୟ ଦୈବଯୋଗରୁ ଯଦି ନିଷିଦ୍ଧ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ତେବେ ତା'ର ଦଶା କ'ଣ ହେବ ?'' ।।୧୭୩।।

ଶ୍ରୀ ମହାଦେବ ଉବାଚ

ନିଷିଦ୍ଧଗୁରୁଶିଷ୍ୟସ୍ତୁ ଦୁଷ୍ଟସଂକଳ୍ପଦୂଷିତଃ ।
ବ୍ରହ୍ମପ୍ରଳୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଂ ନ ପୁନର୍ଯାତି ମର୍ତ୍ତ୍ୟତାମ୍ ।।୧୭୪।।

ଶ୍ରୀ ମହାଦେବ କହିଲେ : ନିଷିଦ୍ଧ ଗୁରୁଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟ ସଂକଳ୍ପ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୂଷିତ ହୋଇଥିବା କାରଣରୁ ବ୍ରହ୍ମପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ପାଇ ନ ଥାଏ, ପଶୁଯୋନିରେ ହିଁ ଘୂରିବୁଲେ ।।। ୧୭୪ ।।

ଶୃଣୁ ତତ୍ତ୍ୱମିଦଂ ଦେବି ଯଦା ସ୍ୟାଦ୍ୱିରତୋ ନରଃ ।
ତଦାଽସାବଧିକାରୀତି ପ୍ରୋଚ୍ୟତେ ଶ୍ରୁତମସ୍ତକୈଃ ।।୧୭୫।।

ହେ ଦେବୀ ! ଏହି ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଶୁଣ । ଉପନିଷଦ ଅନୁସାରେ ମନୁଷ୍ୟର ଯେତେବେଳେ ଭୋଗବିଳାସ ପ୍ରତି ବିରକ୍ତିଭାବ ଆସେ ସେତେବେଳେ ତାକୁ ଅଧିକାରୀ କୁହାଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଦୈବଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ଗୁରୁପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଗୋଟିଏ କଥା ଏବଂ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କଥା । ।।୧୭୫।।

ଅଖଣ୍ଡୈକରସଂ ବ୍ରହ୍ମ ନିତ୍ୟମୁକ୍ତଂ ନିରାମୟମ୍ ।
ସ୍ୱସ୍ମିନ୍ ସନ୍ଦର୍ଶିତଂ ଯେନ ସ ଭବେଦସ୍ୟ ଦେଶିକଃ ।।୧୭୬।।

ଅଖଣ୍ଡ, ଏକରସ, ନିତ୍ୟମୁକ୍ତ ଏବଂ ନିରାମୟ ବ୍ରହ୍ମକୁ ନିଜ ଭିତରେ ଯିଏ ଦର୍ଶନ କରାଇ ପାରନ୍ତି ସେ ହିଁ ଗୁରୁ ପଦବାଚ୍ୟ । ।।୧୭୬।।

ଜଳାନାଂ ସାଗରୋ ରାଜା ଯଥା ଭବତି ପାର୍ବତି ।
ଗୁରୂଣାଂ ତତ୍ର ସର୍ବେଷାଂ ରାଜାୟଂ ପରମୋ ଗୁରୁଃ ।।୧୭୭।।

ହେ ପାର୍ବତୀ ! ଯେପରି ସମସ୍ତ ଜଳାଶୟମାନଙ୍କର ରାଜା ସମୁଦ୍ର ସେହିପରି ଗୁରୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜା ହେଉଛନ୍ତି 'ପରମଗୁରୁ' ।।୧୭୭।।

ମୋହାଦିରହିତଃ ଶାନ୍ତୋ ନିତ୍ୟତୃପ୍ତୋ ନିରାଶ୍ରୟଃ ।
ତୃଣୀକୃତବ୍ରହ୍ମବିଷ୍ଣୁବୈଭବଃ ପରମୋ ଗୁରୁଃ ।।୧୭୮।।

ମୋହ ଆଦି ଦୋଷର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହି, ଶାନ୍ତ, ନିତ୍ୟତୃପ୍ତ, ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ, ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ବୈଭବକୁ ମଧ୍ୟ ତୃଣବ୍ରତ ଭାବୁଥିବା ଗୁରୁ ହିଁ

'ପରମ ଗୁରୁ' । ॥୧୭୮॥

ସର୍ବକାଳବିଦେଶେଷୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରୋ ନିଶ୍ଚଳସ୍‌ସୁଖୀ ।

ଅଖଣ୍ଡୈକରସାସ୍ୱାଦତୃପ୍ତୋ ହି ପରମୋ ଗୁରୁଃ ॥୧୭୯॥

ଯିଏ ସବୁ ସମୟ ଏବଂ ସବୁ ଦେଶରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର, ନିଶ୍ଚଳ, ସୁଖୀ, ଅଖଣ୍ଡ, ଏକରସର ଆନନ୍ଦରେ ତୃପ୍ତ ସେ ହିଁ ବାସ୍ତବରେ 'ପରମ ଗୁରୁ' । ॥୧୭୯॥

ଦ୍ୱୈତାଦ୍ୱୈତବିନିର୍ମୁକ୍ତଃ ସ୍ୱାନୁଭୂତିପ୍ରକାଶବାନ୍ ।

ଅଜ୍ଞାନାନ୍ଧତମଶ୍ଛେତ୍ତା ସର୍ବଜ୍ଞଃ ପରମୋ ଗୁରୁଃ ॥୧୮୦॥

ଦ୍ୱୈତ ଏବଂ ଅଦ୍ୱୈତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁକ୍ତ, ଆତ୍ମାନୁଭବର ପ୍ରକାଶକ, ଅଜ୍ଞାନରୂପୀ ଅନ୍ଧକାରରୁ ଆଲୋକ ଅଭିମୁଖେ ନେଉଥିବା ଏବଂ ସର୍ବଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ହିଁ 'ପରମ ଗୁରୁ' । ॥୧୮୦॥

ଯସ୍ୟ ଦର୍ଶନ ମାତ୍ରେଣ ମନସଃ ସ୍ୟାତ୍ ପ୍ରସନ୍ନତା ।

ସ୍ୱୟଂ ଭୂୟାତ୍ ଧୃତିଶ୍ଶାନ୍ତିଃ ସ ଭବେତ୍ ପରମୋ ଗୁରୁଃ ॥୧୮୧॥

ଯାହାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା ମାତ୍ରେ ମନ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ୱତଃ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଶାନ୍ତି ଆସେ ସେ ହିଁ 'ପରମ ଗୁରୁ' । ॥୧୮୧॥

ସ୍ୱଶରୀରଂ ଶବଂ ପଶ୍ୟନ୍ ତଥା ସ୍ୱାତ୍ମାନମଦ୍ୱୟମ୍ ।

ଯଃ ସ୍ତ୍ରୀକନକମୋହଘ୍ନଃ ସ ଭବେତ୍ ପରମୋ ଗୁରୁଃ ॥୧୮୨॥

ଯିଏ ନିଜ ଶରୀରକୁ ଶବବତ୍ ଭାବିଥାଏ, ନିଜ ଆତ୍ମାକୁ ଅଦ୍ୱୟ (ଅଦ୍ୱିତୀୟ) ବୋଲି ଜାଣେ, ଯିଏ କାମିନୀ ଏବଂ କାଞ୍ଚନ ମୋହର ନାଶକର୍ତ୍ତା ସେ ହିଁ 'ପରମ ଗୁରୁ' । ॥୧୮୨॥

ମୌନୀ ବାଗ୍ମୀତି ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞୋ ଦ୍ୱିଧାଭୂଚ୍ଛୃଣୁ ପାର୍ବତି ।

ନ କଶ୍ଚିନ୍ମୌନିନା ଲାଭୋ ଲୋକେଽସ୍ମିନ୍‌ଭବତି ପ୍ରିୟେ ॥୧୮୩॥

ବାଗ୍ମୀ ତୂତ୍କଟସଂସାରସାଗରୋତ୍ତାରଣକ୍ଷମଃ ।

ଯତୋଽସୌ ସଂଶୟଚ୍ଛେତ୍ତା ଶାସ୍ତ୍ରଯୁକ୍ତ୍ୟନୁଭୂତିଭିଃ ॥୧୮୪॥

ହେ ପାର୍ବତୀ ! ଶୁଣ । ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର : ମୌନୀ ଏବଂ ବକ୍ତା ।

ହେ ପ୍ରିୟେ ! ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମୌନୀଗୁରୁ ଦ୍ୱାରା ଲୋକଙ୍କର କୌଣସି ଲାଭ ହୋଇନଥାଏ, କିନ୍ତୁ ବକ୍ତା ଗୁରୁ ଏହି ଭୟଙ୍କର ସଂସାର ସାଗରରୁ ପାର କରିଥାନ୍ତି । କାରଣ ଶାସ୍ତ୍ର, ଯୁକ୍ତି ଏବଂ ଅନୁଭୂତି ଦ୍ୱାରା ସେ ସମସ୍ତ ସଂଶୟର ଛେଦନ କରିଥାନ୍ତି । ।।୧୮୩, ୧୮୪।।

ଗୁରୁନାମଜପାଦ୍ଦେବି ବହୁଜନ୍ମାର୍ଜିତାନ୍ୟପି ।
ପାପାନି ବିଲୟଂ ଯାନ୍ତି ନାସ୍ତି ସନ୍ଦେହମଣ୍ୱପି ।।୧୮୫।।

ହେ ଦେବୀ ! ଗୁରୁନାମ ଜପ ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ଜନ୍ମର ଅର୍ଜିତ ପାପ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଏଥିରେ ଅଣୁମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ।।୧୮୫।।

କୁଳଂ ଧନଂ ବଳଂ ଶାସ୍ତ୍ରଂ ବାନ୍ଧବାସ୍ସୋଦରା ଇମେ ।
ମରଣେ ନୋପଯୁଜ୍ୟନ୍ତେ ଗୁରୁରେକୋ ହି ତାରକଃ ।।୧୮୬।।

ନିଜ କୁଳ, ଧନ, ବଳ, ଶାସ୍ତ୍ର, ସମ୍ପର୍କୀୟ, ଭାଇ ଏ ସମସ୍ତ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆସିବେ ନାହିଁ । ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ସେହି ସମୟରେ ତାରଣକର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି । ।।୧୮୬।।

କୁଳମେବ ପବିତ୍ରଂ ସ୍ୟାତ୍ ସତ୍ୟଂ ସ୍ୱଗୁରୁସେବୟା ।
ତୃପ୍ତାଃ ସ୍ୟୁସ୍ସକଳା ଦେବା ବ୍ରହ୍ମାଦ୍ୟା ଗୁରୁତର୍ପଣାତ୍ ।।୧୮୭।।

ବାସ୍ତବରେ ନିଜ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସେବା କରିବା ଦ୍ୱାରା ନିଜର କୁଳ ମଧ୍ୟ ପବିତ୍ର ହୋଇଥାଏ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ତର୍ପଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ସମସ୍ତ ଦେବତା ତୃପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ।।୧୮୭।।

ସ୍ୱରୂପଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟେନ କୃତମପ୍ୟକୃତଂ ଭବେତ୍ ।
ତପୋ ଜାପାଦିକଂ ଦେବି ସକଳଂ ବାଳଜଳ୍ପବତ୍ ।।୧୮୮।।

ହେ ଦେବୀ ! ସ୍ୱରୂପ ଜ୍ଞାନ ବିନା କରାଯାଉଥିବା ଜପ ତପାଦି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ଶ୍ରମମାତ୍ର, ପିଲାମାନଙ୍କର ଅର୍ଥହୀନ ଆଳାପ ସହିତ ସମାନ । ।। ୧୮୮ ।।

ନ ଜାନନ୍ତି ପରଂ ତତ୍ତ୍ୱଂ ଗୁରୁଦୀକ୍ଷାପରାଙ୍ମୁଖାଃ ।
ଭ୍ରାନ୍ତାଃ ପଶୁସମା ହ୍ୟେତେ ସ୍ୱପରିଜ୍ଞାନବର୍ଜିତାଃ ॥୧୮୯॥

ଗୁରୁଦୀକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିମୁଖ ରହୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଭ୍ରମଯୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ନିଜର ବାସ୍ତବିକ ଜ୍ଞାନରୁ ସେମାନେ ବଂଚିତ । ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ପଶୁ ସହିତ ସମାନ । ପରମ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ॥୧୮୯॥

ତସ୍ମାତ୍‌କୈବଲ୍ୟସିଦ୍ଧ୍ୟର୍ଥଂ ଗୁରୁମେବ ଭଜେତ୍‌ପ୍ରିୟେ ।
ଗୁରୁଂ ବିନା ନ ଜାନନ୍ତି ମୂଢ଼ାସ୍ତତ୍ପରମଂ ପଦମ୍ ॥୧୯୦॥

ଏଥିପାଇଁ ହେ ପ୍ରିୟେ ! କୈବଲ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ହିଁ ଭଜନ କରିବା ଉଚିତ । ଗୁରୁ ବିନା ମୂଢ଼ଲୋକ ଏହି ପରମପଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ॥୧୯୦॥

ଭିଦ୍ୟତେ ହୃଦୟଗ୍ରନ୍ଥିଶ୍ଛିଦ୍ୟନ୍ତେ ସର୍ବସଂଶୟାଃ ।
କ୍ଷୀୟନ୍ତେ ସର୍ବକର୍ମାଣି ଗୁରୋଃ କରୁଣୟା ଶିବେ ॥୧୯୧॥

ହେ ଶିବେ ! ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପାରୁ ହୃଦୟର ଗ୍ରନ୍ଥି ଛିନ୍ନ ହୁଏ, ସମସ୍ତ ସଂଶୟ କଟିଯାଏ ଏବଂ ସମସ୍ତ କର୍ମ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ॥୧୯୧॥

କୃତାୟା ଗୁରୁଭକ୍ତେସ୍ତୁ ବେଦଶାସ୍ତ୍ରାନୁସାରତଃ ।
ମୁଚ୍ୟତେ ପାତକାଦ୍ ଘୋରାଦ୍ ଗୁରୁଭକ୍ତୋ ବିଶେଷତଃ ॥୧୯୨॥

ବେଦ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଗୁରୁଙ୍କ ଭକ୍ତି କରିବା ଦ୍ୱାରା ଗୁରୁଭକ୍ତ ଘୋର ପାପାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଏ । ॥୧୯୨॥

ଦୁଃସଂଗଂ ଚ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ପାପକର୍ମ ପରିତ୍ୟଜେତ୍ ।
ଚିତ୍ତଚିହ୍ନମିଦଂ ଯସ୍ୟ ତସ୍ୟ ଦୀକ୍ଷା ବିଧୀୟତେ ॥୧୯୩॥

ଦୁର୍ଜନମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗ ତ୍ୟାଗକରି ପାପକର୍ମ ଛାଡ଼ିଦେବା ଉଚିତ । ଯାହାର ଚିତ୍ତରେ ଏପରି ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ ସେ ଗୁରୁଦୀକ୍ଷାର ଅଧିକାରୀ । ॥୧୯୩॥

ଚିତ୍ତତ୍ୟାଗନିଯୁକ୍ତଶ୍ଚ କ୍ରୋଧଗର୍ବବିବର୍ଜିତଃ ।
ଦ୍ୱୈତଭାବପରିତ୍ୟାଗୀ ତସ୍ୟ ଦୀକ୍ଷା ବିଧୀୟତେ ॥୧୯୪॥

ଚିତ୍ତ ତ୍ୟାଗ କରିବାରେ ଯିଏ ପ୍ରଯତ୍ନଶୀଳ, କ୍ରୋଧ ଏବଂ ଗର୍ବରୁ ଯିଏ ମୁକ୍ତ, ଦ୍ୱୈତଭାବକୁ ଯିଏ ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ସେ ଗୁରୁଦୀକ୍ଷାର ଅଧିକାରୀ । ॥୧୯୪॥

ଏତଲ୍ଲକ୍ଷଣସଂଯୁକ୍ତଂ ସର୍ବଭୂତହିତେ ରତମ୍ ।
ନିର୍ମଲଂ ଜୀବିତଂ ଯସ୍ୟ ତସ୍ୟ ଦୀକ୍ଷା ବିଧୀୟତେ ॥୧୯୫॥

ଯାହାର ଜୀବନ ଏହି ଲକ୍ଷଣସମୂହରେ ଭରପୂର, ନିର୍ମଳ, ଯିଏ ସମସ୍ତ ଜୀବମାନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣକାରୀ ସେ ଗୁରୁଦୀକ୍ଷାର ଅଧିକାରୀ । ॥୧୯୫॥

ଅତ୍ୟନ୍ତଚିତ୍ତପକ୍ୱସ୍ୟ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭକ୍ତିଯୁତସ୍ୟ ଚ ।
ପ୍ରବକ୍ତବ୍ୟମିଦଂ ଦେବି ମମାତ୍ମପ୍ରୀତୟେ ସଦା ॥୧୯୬॥

ହେ ଦେବୀ ! ଯାହାଙ୍କର ଚିତ୍ତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିପକ୍ୱ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ଭକ୍ତିଯୁକ୍ତ ତାଙ୍କୁ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱ ସର୍ବଦା ମୋର ପ୍ରସନ୍ନତା ନିମନ୍ତେ କହିବା ଉଚିତ । ॥୧୯୬॥

ସତ୍କର୍ମପରିପାକାଚ୍ଚ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧସ୍ୟ ଧୀମତଃ ।
ସାଧକସ୍ୟୈବ ବକ୍ତବ୍ୟା ଗୁରୁଗୀତା ପ୍ରଯତ୍ନତଃ ॥୧୯୭॥

ସତ୍କର୍ମ ପରିପାକ ଦ୍ୱାରା ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ବୁଦ୍ଧିମାନ ସାଧକକୁ ଗୁରୁଗୀତା ପ୍ରଯତ୍ନପୂର୍ବକ କହିବା ଉଚିତ । ॥୧୯୭॥

ନାସ୍ତିକାୟ କୃତଘ୍ନାୟ ଦାଂଭିକାୟ ଶଠାୟ ଚ ।
ଅଭକ୍ତାୟ ବିଭକ୍ତାୟ ନ ବାଚ୍ୟେୟଂ କଦାଚନ ॥୧୯୮॥

ନାସ୍ତିକ, କୃତଘ୍ନ, ଦାମ୍ଭିକ, ଶଠ, ଅଭକ୍ତ ଏବଂ ଭଗବତ ବିରୋଧୀକୁ କଦାପୀ ଏହି ଗୁରୁଗୀତା କହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ॥୧୯୮॥

ସ୍ତ୍ରୀଲୋଲୁପାୟ ମୂର୍ଖାୟ କାମୋପହତଚେତସେ ।
ନିନ୍ଦକାୟ ନ ବକ୍ତବ୍ୟା ଗୁରୁଗୀତା ସ୍ୱଭାବତଃ ॥୧୯୯॥

ସ୍ତ୍ରୀ ଲମ୍ପଟ, ମୂର୍ଖ, କାମୀ ତଥା ନିନ୍ଦକକୁ ଗୁରୁଗୀତା କଦାପି କହିବା

ଉଚିତ ନୁହେଁ । ॥୧୯୯॥

ଏକାକ୍ଷରପ୍ରଦାତାରଂ ଯୋ ଗୁରୁର୍ନୈବ ମନ୍ୟତେ ।
ଶ୍ୱାନଯୋନିଶତଂ ଗତ୍ୱା ଚାଣ୍ଡାଳେଷ୍ୱପି ଜାୟତେ ॥୨୦୦॥

ଏକାକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ର ଉପଦେଶ ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯିଏ ଗୁରୁ ବୋଲି ମାନେ ନାହିଁ ସେ ଶହେ ଜନ୍ମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୁକୁର ହୋଇ ପୁଣି ଚାଣ୍ଡାଳ ଯୋନିରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥାଏ । ॥୨୦୦॥

ଗୁରୁତ୍ୟାଗାଦ୍ ଭବେନ୍ମୃତ୍ୟୁର୍ମନ୍ତ୍ରତ୍ୟାଗାଦ୍ଦରିଦ୍ରତା ।
ଗୁରୁମନ୍ତ୍ରପରିତ୍ୟାଗୀ ରୌରବଂ ନରକଂ ବ୍ରଜେତ୍ ॥୨୦୧॥

ଗୁରୁଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗକଲେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ମନ୍ତ୍ରକୁ ତ୍ୟାଗକଲେ ଦରିଦ୍ରତା ଆସେ ଏବଂ ଗୁରୁ ଓ ମନ୍ତ୍ର ଉଭୟ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଦ୍ୱାରା ରୌରବ ନରକ ପ୍ରାପ୍ତି ହୁଏ । ॥୨୦୧॥

ଶିବକ୍ରୋଧାଦ୍ ଗୁରୁସ୍ତ୍ରାତା ଗୁରୁକ୍ରୋଧାଚ୍ଛିବୋ ନ ହି ।
ତସ୍ମାତ୍ସର୍ବପ୍ରଯତ୍ନେନ ଗୁରୁରାଜ୍ଞାଂ ନ ଲଂଘୟେତ୍ ॥୨୦୨॥

ଶିବଙ୍କ କ୍ରୋଧରୁ ଗୁରୁଦେବ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ହେଲେ ଗୁରୁଦେବ କ୍ରୋଧ କଲେ ଶିବ ରକ୍ଷା କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଣୁ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ॥୨୦୨॥

ସପ୍ତକୋଟି ମହାମନ୍ତ୍ରାଶ୍ଚିତ୍ତବିଭ୍ରଂଶକାରକାଃ ।
ଏକ ଏବ ମହାମନ୍ତ୍ରୋ ଗୁରୁରିତ୍ୟକ୍ଷରଦ୍ୱୟମ୍ ॥୨୦୩॥

ସାତକୋଟି ମହାମନ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି । ଏ ସମସ୍ତ ଚିତ୍ତକୁ ଭ୍ରମିତ କରିଥାନ୍ତି । ଦୁଇ ଅକ୍ଷରଯୁକ୍ତ ଏକମାତ୍ର ମହାମନ୍ତ୍ର 'ଗୁରୁ' ହିଁ ଚିତ୍ତ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ । ॥୨୦୩॥

ନ ମୃଷା ସ୍ୟାଦିୟଂ ଦେବି ମଦୁକ୍ତିଃ ସତ୍ୟରୂପିଣୀ ।
ଗୁରୁଗୀତାସମଂ ସ୍ତୋତ୍ରଂ ନାସ୍ତି ନାସ୍ତି ମହୀତଳେ ॥୨୦୪॥

ହେ ଦେବୀ ! ମୋର ଏହି କଥା କେବେ ମିଥ୍ୟା ହେବ ନାହିଁ, ଏହା ସତ୍ୟସ୍ୱରୂପ । ଏହି ପୃଥ୍ୱୀରେ ଗୁରୁଗୀତା ସମାନ ଅନ୍ୟ କିଛି ସ୍ତୋତ୍ର ନାହିଁ ॥୨୦୪॥

ଗୁରୁଗୀତାମିମାଂ ଦେବି ଭବଦ୍ଦୁଃଖବିନାଶିନୀମ୍ ।
ଗୁରୁଦୀକ୍ଷାବିହୀନସ୍ୟ ପୁରତୋ ନ ପଠେତ୍କ୍ୱଚିତ୍ ॥୨୦୫॥

ଭବଦୁଃଖକୁ ନାଶ କରୁଥିବା ଏହି ଗୁରୁଗୀତା ଗୁରୁଦୀକ୍ଷାବିହୀନ ମନୁଷ୍ୟ ଆଗରେ ପାଠ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ॥୨୦୫॥

ରହସ୍ୟମତ୍ୟନ୍ତରହସ୍ୟମେତନ୍ନ ପାପିନା ଲଭ୍ୟମିଦଂ ମହେଶ୍ୱରି ।
ଅନେକଜନ୍ମାର୍ଜିତପୁଣ୍ୟପାକାଦ୍ ଗୁରୋସ୍ତୁ ତତ୍ତ୍ୱଂ ଲଭତେ ମନୁଷ୍ୟଃ ॥୨୦୬॥

ହେ ମହେଶ୍ୱରୀ ! ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ । ପାପୀମାନଙ୍କୁ ଏହା ମିଳି ନ ଥାଏ । ଅନେକ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟାର୍ଜନ ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରେ । ॥୨୦୬॥

ସର୍ବତୀର୍ଥାବଗାହସ୍ୟ ସଂପ୍ରାପ୍ନୋତି ଫଳଂ ନରଃ ।
ଗୁରୋଃ ପାଦୋଦକଂ ପୀତ୍ୱା ଶେଷଂ ଶିରସି ଧାରୟନ୍ ॥୨୦୭॥

ଶ୍ରୀ ସଦ୍‌ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣାମୃତ ପାନ କରିବା ଏବଂ ମସ୍ତକରେ ଧାରଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ସର୍ବତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କରିବାର ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ॥ ୨୦୭ ॥

ଗୁରୁପାଦୋଦକଂ ପାନଂ ଗୁରୋରୁଚ୍ଛିଷ୍ଟଭୋଜନମ୍ ।
ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତେଃ ସଦା ଧ୍ୟାନଂ ଗୁରୋର୍ନାମ୍ନଃ ସଦା ଜପଃ ॥୨୦୮॥

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣାମୃତ ପାନ କରିବା, ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଭୋଜନ କରିବା, ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଧ୍ୟାନ କରିବା ଏବଂ ସର୍ବଦା ଗୁରୁନାମ ଜପ କରିବା ଉଚିତ । ॥୨୦୮॥

ଗୁରୁରେକୋ ଜଗତ୍‌ସର୍ବଂ ବ୍ରହ୍ମାବିଷ୍ଣୁଶିବାତ୍ମକମ୍ ।
ଗୁରୋଃ ପରତରଂ ନାସ୍ତି ତସ୍ମାଦ୍‌ସଂପୂଜୟେଦ୍ ଗୁରୁମ୍ ॥୨୦୯॥

ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଏବଂ ଶିବଙ୍କ ସହିତ ସମସ୍ତ ଜଗତ, ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାବିଷ୍ଟ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ବ୍ୟତିରେକ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ପୂଜା କରିବା ଉଚିତ । ॥୨୦୯॥

ଜ୍ଞାନଂ ବିନା ମୁକ୍ତିପଦଂ ଲଭ୍ୟତେ ଗୁରୁଭକ୍ତିତଃ ।
ଗୁରୋଃ ସମାନତୋ ନାନ୍ୟତ୍ ସାଧନଂ ଗୁରୁମାର୍ଗିଣାମ୍ ॥୨୧୦॥

ଜ୍ଞାନ ବିନା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନନ୍ୟ ଭକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ମୋକ୍ଷପଦ ମିଳିଥାଏ । ଗୁରୁମାର୍ଗରେ ଚାଲୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁଦେବ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ସାଧନ । ॥୨୧୦॥

ଗୁରୋଃ କୃପାପ୍ରସାଦେନ ବ୍ରହ୍ମାବିଷ୍ଣୁଶିବାଦୟଃ ।
ସାମର୍ଥ୍ୟମଭଜନ୍ ସର୍ବେ ସୃଷ୍ଟିସ୍ଥିତ୍ୟଂତକର୍ମଣି ॥୨୧୧॥

ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାପ୍ରସାଦରୁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଏବଂ ଶିବ ଯଥାକ୍ରମେ ଜଗତର ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥିତି ଏବଂ ପ୍ରଳୟ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି କରିଛନ୍ତି । ॥୨୧୧॥

ମନ୍ତ୍ରରାଜମିଦଂ ଦେବି ଗୁରୁରିତ୍ୟକ୍ଷରଦ୍ୱୟମ୍ ।
ସ୍ମୃତିବେଦପୁରାଣାନାଂ ସାରମେବ ନ ସଂଶୟଃ ॥୨୧୨॥

ହେ ଦେବୀ ! 'ଗୁରୁ' ଏହି ଦୁଇ ଅକ୍ଷର ବିଶିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ର ସମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ରାଜା ଏବଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ସ୍ମୃତି, ବେଦ ଏବଂ ପୁରାଣର ଏହା ସାର, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ॥୨୧୨॥

ଯସ୍ୟ ପ୍ରସାଦାଦହମେବ ସର୍ବଂ ।
ମୟ୍ୟେବ ସର୍ବଂ ପରିକଳ୍ପିତଂ ଚ ।
ଇତ୍ଥଂ ବିଜାନାମି ସଦାତ୍ମରୂପଂ ।
ତସ୍ୟାଂଘ୍ରିପଦ୍ମଂ ପ୍ରଣତୋଽସ୍ମି ନିତ୍ୟମ୍ ॥୨୧୩॥

'ମୁଁ ହିଁ ସବୁକିଛି, ମୋ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସମସ୍ତ କଳ୍ପିତ ।' ଯାହାଙ୍କ କୃପାପ୍ରସାଦରୁ ଏପରି ଜ୍ଞାନ ହୋଇଛି, ସେହି ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ଶ୍ରୀସଦ୍‌ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣ କମଳରେ ନିତ୍ୟ ପ୍ରଣାମ କରୁଛି । ॥୨୧୩॥

ଅଜ୍ଞାନତିମିରାନ୍ଧସ୍ୟ ବିଷୟାକ୍ରାନ୍ତଚେତସଃ ।
ଜ୍ଞାନପ୍ରଭାପ୍ରଦାନେନ ପ୍ରସାଦଂ କୁରୁ ମେ ପ୍ରଭୋ ॥୨୧୪॥

ହେ ପ୍ରଭୁ ! ମୋ ପରି ଅଜ୍ଞାନରୂପୀ ଘନ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଥିବା ତଥା ବିଷୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଚିତ୍ତଧାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କୃପାକରି ଜ୍ଞାନର ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ । ।।୨୧୪।।

ଇତିଶ୍ରୀ ସ୍କାନ୍ଦୋତ୍ତର ଖଣ୍ଡେ ଉମାମହେଶ୍ୱର ସମ୍ବାଦେ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତାୟାଂ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।।

ଏହି ପରି ଭାବରେ ସ୍କାନ୍ଦୋତ୍ତର ଖଣ୍ଡରେ ଶିବ-ପାର୍ବତୀ କଥୋପକଥନର ଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷ ହେଲା ।

ହରି ଓଁ - ହରିଓଁ - ହରିଓଁ

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଆଦ୍ୟ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ବିରଚିତ

।। ଗୁର୍ବଷ୍ଟକମ୍ ।।

ଶରୀରଂ ସୁରୂପଂ ତଥା ଓ୍ୱା କଲତ୍ରଂ
ଯଶଶ୍ଚାରୁ ଚିତ୍ରଂ ଧନଂ ମେରୁତୁଲ୍ୟମ୍ ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୧।।

ସୁନ୍ଦର ଶରୀର, ରୂପବତୀ ସ୍ତ୍ରୀ, ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଖ୍ୟାତି, ମେରୁ ପର୍ବତ ସମାନ ଅମାପ ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମନ ଆସକ୍ତ ନଥାଏ, ତେବେ ଏ ସମସ୍ତ ଉପଲବ୍ଧିରୁ ଲାଭ କ'ଣ ?

କଲତ୍ରଂ ଧନଂ ପୁତ୍ରପୌତ୍ରାଦି ସର୍ବଂ
ଗୃହଂ ବାନ୍ଧବାଃ ସର୍ବମେତଦ୍ଧି ଜାତମ୍ ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୨।।

ସୁନ୍ଦର ପତ୍ନୀ, ଧନ, ପୁତ୍ର-ପୌତ୍ର, ଘର ଏବଂ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ଆଦି ପ୍ରାରବ୍ଧବଶତଃ ସର୍ବସୁଲଭ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ପ୍ରତି ମନରେ ଆସକ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ଏ ସବୁ ପ୍ରାରବ୍ଧ-ସୁଖରୁ କି ଲାଭ ?

ଷଡ଼ଙ୍ଗାଦିବେଦୋ ମୁଖେ ଶାସ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା
କବିତ୍ୱାଦି ଗଦ୍ୟଂ ସୁପଦ୍ୟଂ କରୋତି ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୩।।

ବେଦ ଏବଂ ଷଡ଼୍‌ବେଦାଙ୍ଗ ଆଦି ଶାସ୍ତ୍ର କଣ୍ଠସ୍ଥ ଥାଇ, ସୁନ୍ଦର କାବ୍ୟ ଓ ଗଦ୍ୟର ରଚନାତ୍ମକ ପ୍ରତିଭା ଥାଇ ମଧ୍ୟ, ମନ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ନୁହେଁ, ତେବେ ଏ ସବୁ ସଦ୍‌ଗୁଣ ଥାଇ କି ଲାଭ ?

ବିଦେଶେଷୁ ମାନ୍ୟଃ ସ୍ୱଦେଶେଷୁ ଧନ୍ୟଃ
ସଦାଚାର ବୃତ୍ତେଷୁ ମତ୍ତୋ ନ ଚାନ୍ୟଃ ।

ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୪।।

ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ବିଦେଶରୁ ସମ୍ମାନ ମିଳୁଥାଏ, ନିଜ ଦେଶରେ ସର୍ବଦା ଜୟ ଜୟକାର ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାଗତ କରାଯାଉଥାଏ ଓ ସଦାଚାର ପାଳନରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଅନନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଥାଏ, ତଥାପି ମନ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ପ୍ରତି ଅନାସକ୍ତ ରହେ, ତେବେ ଏ ସବୁ ସଦ୍‌ଗୁଣ ଥାଇ କି ଲାଭ ?

କ୍ଷମାମଣ୍ଡଳେ ଭୂପଭୂପାଲବୃନ୍ଦୈଃ
ସଦା ସେବିତଂ ଯସ୍ୟ ପାଦାରବିନ୍ଦମ୍ ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୫।।

ଯେଉଁ ମହାନୁଭବଙ୍କ ଚରଣକମଳ ପୃଥିବୀମଣ୍ଡଳର ରାଜା ମହାରାଜାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିତ୍ୟ ପୂଜିତ ହେଉଥାଏ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମନ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ନୁହେଁ, ତେବେ ଏ ପ୍ରକାର ସୌଭାଗ୍ୟରୁ ଲାଭ କ'ଣ ?

ଯଶୋ ମେ ଗତଂ ଦିକ୍ଷୁ ଦାନପ୍ରତାପାତ୍
ଜଗଦ୍ୱସ୍ତୁ ସର୍ବଂ କରେ ସତ୍‌ପ୍ରସାଦାତ୍ ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୬।।

ଦାନପୁଣ୍ୟର ପ୍ରତାପ ବଳରେ ଯାହାଙ୍କ କୀର୍ତ୍ତି ଦିଗ ଦିଗାନ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ, ଅତି ଉଦାର ଗୁରୁଙ୍କ ସହଜ କୃପାଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯାହାଙ୍କୁ ସଂସାରର ସମସ୍ତ ସୁଖ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ମିଳିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ମନ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆସକ୍ତି ଭାବ ନ ରଖେ, ତେବେ ଏ ସମସ୍ତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟରୁ ଲାଭ କ'ଣ ?

ନ ଭୋଗେ ନ ଯୋଗେ ନ ୱା ବାଜିରାଜୌ
ନ କାନ୍ତା ସୁଖେ ନୈବ ବିତ୍ତେଷୁ ଚିତ୍ତମ୍ ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୭।।

ଯାହାଙ୍କର ମନ ଭୋଗ, ଯୋଗ, ଅଶ୍ୱ, ରାଜ୍ୟ, ସ୍ତ୍ରୀସୁଖ ଏବଂ ଧନ-

ଉପଭୋଗ ଦ୍ୱାରା କେବେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ପ୍ରତି ଯଦି ଆସକ୍ତ ହୋଇପାରି ନାହିଁ, ତେବେ ମନର ଏ ପ୍ରକାର ଅଟଳତାରୁ ଲାଭ କ'ଣ ?

ଅରଣ୍ୟେ ନ ୱା ସ୍ୱସ୍ୟ ଗେହେ ନ କାର୍ୟେ
ନ ଦେହେ ମନୋ ବର୍ତତେ ମେ ତ୍ୱନର୍ଘ୍ୟେ ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୮।।

ଯାହାଙ୍କର ମନ ବନ କିମ୍ବା ନିଜର ବିଶାଳ ଭବନରେ, ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଶରୀରରେ ତଥା ଅମୂଲ୍ୟ ଭଣ୍ଡାରରେ ଆସକ୍ତ ହୋଇ ନଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମଧ୍ୟ ଯଦି ତାହା ଆସକ୍ତ ହୋଇ ନ ପାରିଲା, ତେବେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅନାସକ୍ତିର ଲାଭ କ'ଣ ?

ଅନର୍ଘ୍ୟାଂଣି ରତ୍ନାଦି ମୁକ୍ତାନି ସମ୍ୟକ୍
ସମାଲିଙ୍ଗିତା କାମିନୀ ୟାମିନୀଷୁ ।
ମନଶ୍ଚେନ୍ନ ଲଗ୍ନଂ ଗୁରୋରଂଘ୍ରିପଦ୍ମେ
ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିଂ ତତଃ କିମ୍ ।।୯।।

ଅମୂଲ୍ୟ ମଣି-ମୁକ୍ତାଦି ରତ୍ନ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବ, ରାତ୍ରିରେ ସମାଲିଙ୍ଗିତା ବିଳାସିନୀ ପତ୍ନୀ ପ୍ରାପ୍ତ ଥିବ, ତଥାପି ମନ ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ହୋଇ ନ ପାରୁଛି, ତେବେ ଏ ସମସ୍ତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ-ଭୋଗବିଳାସ ଆଦି ସୁଖରୁ କି ଲାଭ ?

ଗୁରୋରଷ୍ଟକଂ ୟଃ ପଠେତ୍ପୁଣ୍ୟଦେହୀ
ୟତିର୍ଭୂପତିର୍ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଚ ଗେହୀ ।
ଲଭେତ୍ ବାଂଛିତାର୍ଥ ପଦଂ ବ୍ରହ୍ମସଂଜ୍ଞଂ
ଗୁରୋରୁକ୍ତବାକ୍ୟେ ମନୋ ୟସ୍ୟ ଲଗ୍ନମ୍ ।।

ଯେଉଁ ଯତି, ରାଜା, ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଗୃହସ୍ଥ ଏହି ଗୁରୁ ଅଷ୍ଟକର ପଠନ-ପାଠନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଯାହାଙ୍କର ମନ ଗୁରୁଙ୍କ ବଚନରେ ଆସକ୍ତ ଥାଏ, ସେହି ପୁଣ୍ୟଶାଳୀ ଶରୀରଧାରୀ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ନିଜର ଇଚ୍ଛିତାର୍ଥ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମପଦ, ଉଭୟକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିନିଅନ୍ତି ।

।। ଶ୍ରୀ ଗୁରୁସ୍ତୋତ୍ରମ୍ ।।

ଜ୍ଞାନାତ୍ମାନଂ ପରମାତ୍ମାନଂ ଦାନଂ ଧ୍ୟାନଂ ଯୋଗଂ ଜ୍ଞାନମ୍ ।
ଜ୍ଞାନନ୍ନପି ତତ୍ ସୁନ୍ଦରି ମାତର୍ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ପ୍ରାଣଂ ଦେହଂ ଗେହଂ ରାଜ୍ୟଂ ଭୋଗଂ ମୋକ୍ଷଂ ଭକ୍ତିଂ ପୁତ୍ରମ୍ ।
ମନ୍ୟେ ମିତ୍ରଂ ବିରକଳନ୍ତ୍ରଂ ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ବାନପ୍ରସ୍ଥଂ ଯତିବିଧଧର୍ମଂ ପାରମହଂସ୍ୟଂ ଭିକ୍ଷୁକଚରିତମ୍ ।
ସାଧୋଃ ସେବା ବହୁସୁରଭକ୍ତିର୍ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ବିଷ୍ଣୋଭକ୍ତଃ ପୂଜନଚରିତଂ ବୈଷ୍ଣବସେବା ମାତରି ଭକ୍ତିଃ ।
ବିଷ୍ଣୋରିବ ପିତୃସେବନଯୋଗୋ ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ପ୍ରତ୍ୟାହାରଂ ଚେନ୍ଦ୍ରିୟଜୟତା ପ୍ରାଣାୟାମଂ ନ୍ୟାସବିଧାନମ୍ ।
ଇଷ୍ଟେଃ ପୂଜା ଜପତପୋଭକ୍ତିର୍ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
କାଳୀ ଦୁର୍ଗା କମଳା ଭୁବନା ତ୍ରିପୁରା ତ୍ରିପୁରାଭୀମା ବଗଳା ପୂର୍ଣ୍ଣା ।
ଶ୍ରୀମାତଙ୍ଗୀ ଧୂମା ତାରା ଏତା ବିଦ୍ୟା ତ୍ରିଭୁବନସାରା ।।
ମାତ୍ସ୍ୟଂ କୌର୍ମଂ ଶ୍ରୀବାରାହଂ ନରହରିରୂପଂ ବାମନଚରିତମ୍ ।
ଅବତାରାଦିକମନ୍ୟତ୍ ସର୍ବଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥଂ ଶ୍ରୀଯଦୁନାଥଂ ଶ୍ରୀଭୃଗୁଦେବଂ ବୌଦ୍ଧଂ କଲ୍କିମ୍ ।
ଅବତାରାନିତି ଦର୍ଶକଂ ମନ୍ୟେ ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ଗଙ୍ଗା କାଶୀ କାଞ୍ଚୀ ଦ୍ୱାରା ମାୟାଯୋଧ୍ୟାବନ୍ତୀ ମଥୁରା ।
ଯମୁନା ରେବା ପରତରତୀର୍ଥଂ ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ଗୋକୁଳଗମନଂ ଗୋପୁରରମଣଂ ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାବନମଧୁକୁରମଟନମ୍ ।
ଏତତ୍ ସର୍ବଂ ସୁନ୍ଦରି ମାତର୍ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ତୁଳସୀସେବା ହରିହରଭକ୍ତିର୍ଗଙ୍ଗାସାଗରସଙ୍ଗମମୁକ୍ତିଃ ।
କିମପରମଧିକଂ କୃଷ୍ଣେ ଭକ୍ତିର୍ନ ଗୁରୋରଧିକଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।
ଏତଦ୍ ସ୍ତୋତ୍ରଂ ପଠତି ଚ ନିତ୍ୟଂ ମୋକ୍ଷଜ୍ଞାନୀ ସୋଽପ୍ୟତିଧନ୍ୟଃ ।
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡାନ୍ତର୍ଯଦ୍ ଯଦ୍ ଜ୍ଞେୟଂ ତତ୍ ତତ୍ ସର୍ବଂ ନ ଗୁରୋରଧିକମ୍ ।।

।। ଜୟଗୁରୁ ।।

